

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΙΒ' 31 Δεκεμβρίου 1924. — Τεύχος Δ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΥΠ ΑΡΙΘΜΟΝ 24 ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἐν τῷ καταλοίπῳ τῷ περιέχοντι τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Λαμπροῦ εὐρίσκαμεν ἔκτος τοῦ καταλόγου τοῦ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντος, καὶ διάφορα ἀντίγραφα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 24 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης αὐτοῦ ἀντιγραφέντα καὶ πρὸς ἔκδοσιν ἐτοιμασθέντα ὑπ' αὐτοῦ. Ἐὰν ἀντίγραφα ταῦτα εἶνε τὰ ἑξῆς :

1. (Παράρτ. Ιβ καὶ φ. 207β-208β) Συνοπτικὴ ἐγκύκλιος περὶ ἑλεῶν χάριν τῆς ἐν νήσῳ Σύρα ἐκκλησίας τῆς ζωαοχικῆς Τριάδος.

Ἄρχ. Οἱ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀγιοτάτῳ πατριαρχικῷ ἀποστολικῷ τε καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ.

2. Ἐπιστολαὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδαίτου τοῦ μεγάλου λογοθέτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ γενικοῦ ἐρμηνέως τῆς κραταιᾶς βασιλείας.

α (φ. 37β) Ἀνωνύμῳ. Ἄρχ. Ὡ τοῦ χεῖματός ὦ τῆς πλήμνης.

β (φ. 36α) Κυρ. Ἰακώβῳ εὐ πράττειν. Ἄρχ. Ἥδεά μοι καὶ τερπνά.

γ (φ. 38α) Γεωργίῳ. Ἄρχ. Τί ταῦτα ὦ γενναῖε.

δ (φ. 38α) Ἀνόνημος. Ἄρχ. Τὴν τιμὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς εὐγενείας.

ε (φ. 38β). Τῷ πρωτεκδίκῳ Χουρμούζη. Ἄρχ. τῶν ὑπηρεγμένων ὑπουργημάτων τὴν μνήμην.

στ (φ. 39β) Παύλῳ τῷ φιλειταίρῳ εὐ πράττειν. Ἄρχ. Τῶν τῶν πραγμάτων ἢ στέρησις.

ζ (φ. 40α) Τῷ αὐτῷ. Ἄρχ. Ψυχῆς τὴν τε σώματος ἀπαλλαγὴν.

η (φ. 40β) Χουρμούζη δικαιοφύλακα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας εὖ πράττειν. Ἄρχ. Τὴν σὴν ἐκτίμως ἐδεξιόμην ἐπιστολήν.

θ (φ. 41α) Δημητρίω Παυλιανῷ χαίρειν. Ἄρχ. Φέρον σοι Χριστὸς ἐκ νεκρῶν ἐγεθῆεις.

ι (φ. 41α) Δημητρίω Παυλιανῷ χαίρειν. Ἄρχ. Γιατί ἐκ πολλοῦ συγκλέικας ὡ γαίῃ τὴν γλῶτταν;

ια (φ. 41β) Τῷ δικαιοφύλακα καὶ Χουρμούζῃ. Ἄρχ. Ἀποχαίνον, φησὶν, ἄφρον τῷ καρῷ.

ιβ (φ. 41β) Τῷ παντεριωσίτῳ μητροπολίτῃ Καστορίου καὶ Λουουσίῳ. Ἄρχ. Τὴν σπέν τῶν γραμμῶν ὡς ἀμάρτημα ἢ σὴ πειρασότης.

ιγ (φ. 42α) Τῷ πρωτοπλαθαρίῳ Νικολίῳ Κουστίνῳ χαίρειν. Ἄρχ. Τὸ μέγεθος τοῦ ἀξιωματὸς δυσέντευκτον.

ιδ (φ. 42α) Κωνσταντίνῳ βοεβόδα εὖ πράττειν. Ἄρχ. Ἰδιαιτέρον ἔστι τῇ ὑμετέρῃ διανοίᾳ.

ιε (φ. 42β) Ἀνώνυμος. Ἄρχ. Καιροὺς ἐμοὶ χροεωκοπίας.

3 (φ. 39α) Κωνσταντίνος Δούκας τῷ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ εὖ πράττειν. Ἄρχ. Καὶ πρότερον ἔγωγε τὴν σὴν ἠγάμην.

4 (φ. 48α) Ἐπιστολὴ Κριτίου φιλικὴ πρὸς τὸν Νικόλαον Καρατζᾶ ἀποδημήσαντα εἰς Βλαχίαν ἀποκριτικὴ. Ἄρχ. Ἦκε μὲν εἰς ἐμὲ προλαβόντως τὰ σὰ φίλτατα γράμματα.

5 (φ. 76α) Ἰγνατίου Βλαχίας λόγος εἰς τοὺς μαθητάς. Ἄρχ. Ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ἰγνάτιος.

6 (φ. 102α) Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ πρὸς τὸν μακαρίτην Ἀλέξανδρον Γάικα σταλέντος ραβασίου παρὰ τοῦ ποτε Κριτίου διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ ὄφφικίου του. Ἄρχ. Τὴν ὑμετέραν εὐσεβεστάτην ἐκλαμπρότητα ταπεινῶς προσκυνῶ.

7 (φ. 154β). Περὶ ἐλεημοσύνης Ἄρχ. Φανερόν εἶνε καὶ ὁμολογούμενον τοῖς εἰδόσιν.

8 (φ. 164β). Ἐπιστολὴ σταλεῖσα παρὰ τοῦ πατριάρχου πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς διὰ προμοῦτον. Ἄρχ. Διὰ τῆς παρουσίας ὑμετέρας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς δηλοποιουμέν σοι.

9 (φ. 165β). Ἐπιτροπικὸν σχολῆς. Ἄρχ. Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου ἐνυπογράφου συστατηρίου γράμματος.

10 (φ. 166β). Ἐπιστολὴ περὶ κοινῷ ἐράνου. Ἄρχ. Γνωστὸν ἔστω σοι ἀδελφὲ ὅτι διὰ τὰ προλαβόντα συμβάντα ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν ἀδελφῶν.

11 (φ. 174α). Χρυσόβουλλον αὐθεντικὸν ἐν Χριστῷ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱεροφάνης ἐπιβεβαιοῖ. Ἰωάννης Νικόλαος βοεβόδας ἐλέω θεοῦ αὐθέντης καὶ ἰγγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας. Ἄρχ. Ἡ εὐγένεια, ἦτορ τὸ καλὸν γένος παρ' λεγόμενον.

12 (φ. 178β) Ἐλεημοσύνη καὶ ἀφιέρωσις τοῦ ἐν Χίῳ κπιτοροῦ υἱοῦ τῆς ἁγίας Κωνσταντίνης τοῦ κατὰ τὴν Ἀτάκην γενομένη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Δικολίου βοεβόδα εἰς τὸν Ἅγιον τάφον. Ἄρχ. Τὸ τῆς ἐλεημοσύνης θεϊοτάτων χοῦμα.

13. (φ. 181α). Γράμμα ἀφιέρωσεως γεγονὸς καὶ γραφὲν ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ τοῦ Σταυροπόλεως Ἰωαννικίου. Ἄρχ. Θεῖόν τι χοῦμα ἢ τίς ἀσπισματικόν τε. Ἔπειτα (φ. 185α) «Κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἀνωτέρου ἐγένετο τὸ παρὸν αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον ἐπιβεβαιωτικὸν τῆς ἀφιέρωσεως ταύτης. Ἄρχ. Πολύτροπα μὲν ὑπάροχα καὶ πολυειδῆ.

14 (φ. 189α) Σιγιλλιῶδες διατάξεων αὐθεντικῶν. Ἄρχ. Φρονήσεις ἄρα ἐντελοῦς καὶ θείου ζήλου πεπληρωμένης ψυχῆς.

15 (φ. 194α) Σχολεῖον σιγιλλιῶδες. Ἄρχ. Οὐδὲν οὕτως ἰσχυρὸν οὐδ' ἀνύσιμὸν τε καὶ τελεσιουργόν.

Ὡς πρὸς τὰ ἀνωτέρω παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς.

1. Ὡς πρὸς τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ὅτι αἱ πλεῖσται τούτων ἔχουσιν ἤδη ἐκδοθῆ. Καὶ δὴ ἡ ὑπὸ στοιχεῖον α' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία τόμ. Α' τεύχ. Γ' σελ. 40 ὡς ἀποστελλομένη «τῷ διδασκάλῳ Σεβαστῷ»· ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Μνημείων γραπτῶν περιουναγωγῆ», ἡ ὑπὸ στοιχεῖον β' ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἐπιστολῶν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ὑπὸ Θ. Λιβαδά (Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων ἐπιστολαὶ ρ' ἐκδίδονται ἐπιστολαὶ Θ. Λιβαδά Τεργέστη 1879 πρὸς ἐπιστολὴν ὑπ' ἀριθ. 8) ἡ ὑπὸ στοιχεῖον γ' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Ζ' σ. 125, ἡ ὑπὸ στοιχεῖον ε' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Η' σ. 143, ἡ ὑπὸ στοιχεῖον θ' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Β' σελ. 22, ἡ ὑπὸ στοιχεῖον ια' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Β' σελ. 23, ἡ ὑπὸ στοιχεῖον ιβ' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Η' σελ. 144, ἡ ὑπὸ στοιχεῖον ιγ' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Β' σελ. 24 καὶ ἡ ὑπὸ στοιχεῖον ιδ' ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. τεύχ. Β' σελ. 24. Τῶν ὑπὸ στοιχεῖον στ' ζ' η', ι' καὶ ιε' ἀναφέρεται ἐν ἐκκλ. Ἀληθεία ἔν. ἀν. μόνον ἡ ἀρχὴ (τεύχ. Α. σελ. 6 τεύχ. Β' σελ. 22 καὶ 23). Κατὰ ταῦτα αὐτὰ ὡς καὶ αἱ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα δ' καὶ ιε' εἶνε ἄξια ἐκδόσεως.

2. Ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμὸν 3 ἐπιστολὴν τοῦ Κωνσταντίνου

Δούκα ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτῆς μόνον ἔχει δημοσιευθῆ ἔν ἐκκλ. Ἑλληθεΐα ἐν. ἀν. τεύχ. Α' σελ. 6 καὶ ἐπομένως εἶνε ἀξίως δημοσιεύσεως.

3. Ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 4 ἐπιστάλην τοῦ Κριτίου ὅτι αὐτὴ ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Χ. Φιλητᾶ ἐν Πανδώρα τομ. 9 (1 Ἰανουαρίου 1859) φυλ. 211, σ. 442 ἔ. καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε ἀξία ἐκδόσεως.

4. Ὡς πρὸς τὸ ἀριθ. 6 ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ ραβμαίου τοῦ Κριτίου πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρον Γρίζι ὅτι τοῦτο ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ Χ. Φιλητᾶ ἐν. ἀν. σ. 444 ἔ. καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε ἀξίω δημοσιεύσεως.

5. Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 12 ὅτι ἐξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους Οἰκονόμου, ἔπειτα δὲ ἐν τῇ ἐκκλ. Ἑλληθεΐα, ἐν τομ. Β' σ. 799 ἔ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Χρυσίβουλλον Ἰωάννου Νιζολίου Ἀλεξάνδρου ἀφιερωτικὸν τοῦ ἐν Χίῳ ἱεροῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Κυριακῆς εἰς τὸν πανάγιον τάφον» καὶ ἐν τομ. Γ' σελ. 33 ἔ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀνεκδότον Πατριαρχικὸν σιγίλλιον περὶ τοῦ ἐν Χίῳ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Κυριακῆς» καὶ ὑπὸ τοῦ Legrand ἐν Bibliothèque Grecque vulgaire τομ. 4, σ. 117. ἔ. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγματίων ἡ ἐκδοσις τοῦ κειμένου τούτου καθίσταται περιττή.

6. Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 13 ὅτι τοῦτο ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Legrand ἐν. ἀν. τομ. Ζ' σ. 309 ἔ καὶ τὸ δεύτερον σ. 315. ἔ. Τὸ μὲν μὲν πρῶτον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Γράμμα ἀφιερώσεως γεγρονὸς καὶ γραφὴν ἐν Βουκουρεστίῳ διὰ τὴν ἀ' ἔγεσον τῆς ἐκκλησίας ἐπ' ὄνόματι τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν καὶ πανδοχείου καὶ οἰνώνων καὶ λοιπῶν κτημάτων ἐν Βουκουρεστίῳ γενομένων ὑπὸ τοῦ Σταυροπόλεως Ἰωαννικίου καὶ ἀφιερωθέντων εἰς τὸ κατὰ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Πρωγονιανῆς μοναστήριον τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ἐπονομαζόμενον τοῦ Γκούρα», τὸ δὲ δεύτερον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν »Κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἀνωτέρω γράμματος ζητηθὲν ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον τῆς ἀφιερώσεως ταύτης γράμμα». Κατὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐκδοσις τῶν ἀνωτέρω δύο κειμένων καθίσταται περιττή.

7. Ὡς πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 15 ὅτι τοῦτο ἔχει δημοσιευθῆ ὑπὸ τοῦ Χαμουδοπούλου ἐν Ἑλληθεΐα τεύχ. ΙΕ' σ. 236 (Ἰανουαρίου 14 τοῦ 1881). Σύγκρισις τοῦ ἡμετέρου κειμένου πρὸς τὸ ἐκδομένον, ὅπερ εἶνε καὶ ἀκέφαλον, δεικνύει ἀρκούσας διαφορὰς καθιστώσας ἀξίον ἐκδόσεως τὸ ἡμέτερον κείμενον.

Κατὰ ταῦτα ἐκ τῶν πρὸς ἔκδοσιν ἀντιγραφέντων κειμένων ἐκδίδονται κατωτέρω τὰ ἀκόλουθα:

1. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1.
2. Ἐκ τῶν ὑπ' ἀριθμὸν 2, αἱ ἐπὶ τὰ στοιχεῖα δ', στ', ζ', η', ι' καὶ ιε' ἐπιστολαί.
3. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3.
4. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 5.
5. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 7.
6. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 8.
7. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 9.
8. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 10.
9. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 11.
10. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 14.
11. Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 15.

Κ. Ι. Δ.

I

† Οἱ τῶ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτῳ πατριαρχικῷ ἀποστολικῷ τε καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκείμενοι ἱερώτατοι μητροπολίται καὶ ὑπέριμτοι καὶ θεοφιλέστατοι ἀρχιεπίσκοποι τε καὶ ἐπίσκοποι ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἐκάστης ἐπαρχίας εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ, ὅλου τοῦ Καταστένου καὶ ἀπανταχοῦ, τιμώτατοι πραγματευταὶ καὶ καραβοκύριοι, χρήσιμοι ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν, πρωτομαγίστορες καὶ μαγίστορες τῶν εὐλογημένων ῥουφειῶν καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μειριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Τὸ τῆς ἐλεημοσύνης θεοδίδακτον καὶ θεοπαράδοτον ἔργον, πανταχοῦ μὲν διενεργούμενον, ψυχοφελὲς ὑπάρχει καὶ ψυχοσωτήριον ῥύεται γὰρ ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύπτει πλῆθος ἀμαρτιῶν ὅταν δὲ εἰς θεῖους ναοὺς καὶ ἱερὰ καταγῶγια ἐπιχορηγῆται καὶ ἐπιδασμιλεύηται, τότε καὶ ἡ ἀντιμοσθία τοῖς ἐλεοῦσι μείζων ἀπόκειται ὡς ἀγαπητὰ γὰρ τὰ σκηνώματα Κυρίου τῶν δυνάμεων κατὰ τὸν ἱερόν προφητάνακτα. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἐν τῇ νήσῳ Σύρα τῆς ἐπαρχίας

Ἄνδρου οὐσα ἀνέκαθεν ἱερὰ ἐκκλησία, τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς ζωαρχικῆς Τριάδος, ἐφίλασε πρὸ χρόνων τινῶν περιτεσεῖν εἰς χεῖρας ἑτεροδόξων, καὶ ἤδη ἀπηλλαγῆ μὲν συνάρσει Θεοῦ, χορῆζει δὲ ἀνακαινίσεως καὶ ἄλλων ἀναγκαίων εἰς καλλωπισμὸν, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς γῆσου ἐκείνης Συρας μὴ ἔχοντες τὸν τρόπον καὶ τὴν δύναμιν εἰς κατορθώσιν τοῦ θεοφιλοῦς αὐτῶν τούτου σκοποῦ, ἔγνωσαν προσδραμεῖν εἰς τὸ ἔλεος καὶ τὴν βοήθειαν ἡμῶν τῶν φιλοπτώχων καὶ φιλοκαλῶν εὐσεβῶν, καὶ διη ἐκλεξάμενοι, πέμπομεν ἐπὶ τούτῳ τὸν παρόντα ὁσιώτατον ἀρχιμανδρίτην Κύρ Διονύσιον, ἄνδρα ἱεροπρεπῆ καὶ ζηλωτὴν, τούτου χάριν γράφοντες εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν πάντας ὑμᾶς πατρικῶς, καὶ ἐκκλησιαστικῶς προτροπέμεθα, ὅπως, πληροφορούμενοι τὴν ἀπὸ χειρῶν ἑτεροδόξων ἀπαλλαγὴν τῆς ἱερᾶς ἐκείνης ἐκκλησίας καὶ τὸν μελετώμενον σκοπὸν ὑπὲρ τῆς ἀνακαινίσεως αὐτῆς, δέχησθε ἁλαρῶς τὸν εἰρημένον ἀρχιμανδρίτην Κύρ Διονύσιον καὶ παρέχητε εἰς χεῖρας αὐτοῦ δαψιλῆ καὶ ἀφθονον τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν ἰδίᾳ τε καὶ κοινῶς ἕκ τε τῶν ἐκκλησιαστικῶν παγκαρίων καὶ ἕκ τῶν κοινῶν κοντείων τῶν εὐλογημένων ῥουφετίων, ἐπιχορηγοῦντες αὐτῷ ὁ μὲν πρόθεσιν, ὁ δὲ παρησίαν, ὁ δὲ τεσσαρακονταλείτουργον, ὁ δὲ ἱερὸν ἄμφιον καὶ ἄλλος ἄλλο, ἕκαστος καθ' ἃ δυνάμεως ἔχει καὶ ὡς ἂν ἕκ Θεοῦ φωτισθῆ, προσκαλοῦντες αὐτῶν εἰς τοὺς εὐλογημένους ὑμῶν οἴκους ἐπὶ τῷ εὐλογεῖν καὶ ἀγιαζεῖν ὑμᾶς ἱερατικῶς (ἔχει γὰρ τὴν παρ' ἡμῶν ἐκκλησιαστικὴν ἀδειαν ἐπιτραχῆλιον φέρειν, ἀγιασμοὺς ψάλλειν καὶ πάντα τὰ ἱερατικὰ ἐκτελεῖν, τῇ εἰδήσει μέντοι καὶ τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων) καὶ ἐπὶ τούτῳ φιλοδωροῦντες ἀφθόνως καὶ πλουσιοπαρόχως, ἵνα διὰ τῆς τοιαύτης ὑμῶν συνδρομῆς καὶ βοηθείας ὑμῶν ἡ ἱερὰ ἐκκλησία τύχη τῆς ἀποιτουμένης ἀνακαινίσεως καὶ εὐπρεπείας, ὑμεῖς δὲ οἱ ἐλεήσαντες καὶ βοηθήσαντες κάτορες αὐτῆς ἀναγραφόμενοι, ἔχητε αἰῶνιον ἐν αὐτῇ τὸ μνημόσυνον, καὶ ἀντιλάβητε ἴεν τε τῷ νῦν καὶ τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀπειροπλασίους τοὺς μισθοὺς καὶ τὰς ἀμοιβὰς παρὰ Θεοῦ τοῦ μισθαποδότου. οὐ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

ῥαϊζφ ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ θ'

Ὁ Κασσαρείας Ἰωαννίκιος, ὁ Ἐφέσου Διονύσιος, ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος, ὁ Κυζίκου Κωνστάντιος, ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος, ὁ Νικαίας Μακάριος, ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος, ὁ Βερροίας Ζαχαρίας,

ὁ Παρωνιζίας Ἱερόθεος, ὁ Σίφνου Καλλίνκος, ὁ Ἄνδρου Διονύσιος, ὁ Τήνου Γαβριήλ, ὁ Μιτυλήνης Καλλίνκος, ὁ Μεθύμνης Παρθένιος.

II

Ἐπιστολαὶ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ μεγάλου λογοθέτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ γενικοῦ ἐρμηνέως τῆς κρατικῆς βασιλείας.

Ἀνώρυμος

Τὴν τιμὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς εὐγενείας δεξάμενος, τοσαύτης θυμηδίας ἐνεπλήσισθην ὅσος εἶχέ με πόθος αὐτῆς. Τῆς γὰρ ὑγείας καὶ εὐθυμίας τῆς σῆς ἐφετῆς οὐσης ἔμοι, λίαν ἐφετὰ καὶ τὰ γράμματα, οἷς αὐτὰ κηραδιλοῦνται. Ἀναγνοὺς δὲ τὰ γραφόμενα, εὖρον ἐν αὐτοῖς ἐξαγγραφημένην τὴν εἰς ἐμέ σου στοργὴν καὶ εὐνοίαν ἄνθ' ὧν χάριτας οἶδα μεγάλας μὲν τὰς νῦν ἐν λόγοις, μείζους δὲ τὰς ἐν ἔργοις. Ἐπειτα ἀφέξω, ὅποτε μοι χορηγήσοι τὰς ἀφορμὰς. Διὰ παντὸς δὲ τὰς μεγίστας ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἐφ' ὅρου ζωῆς συμπεριόισω ὥστ' ὄν εἶναι με καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ καὶ ψυχῇ. Τάχα δὲ μηδὲ μετὰ θάνατον τῶν τῆς λήθης γεύσομαι ναμάτων, ἀλλ' ἀείμνηστος ἔσῃ μοι καὶ πολὺς ἐν τε τῇ ψυχῇ ἐν τε τοῖς χεῖλεσιν ἢ, ὅτῳ ἂν ἐξέσται λόγῳ διεκφημούμενος καὶ στεφανούμενος. Σὺ δὲ μὴ ἀπίσται τῷ παθήματι, ἀλλὰ, πάντα τῷ πόθῳ καὶ τῇ στοργῇ πιστεύων, ἐὰν μὴ ἀντιφιλεῖν παύσῃ, τὰ ἴσα καὶ ὅμοια πείσῃ καὶ τὴν πάθην διαβεβαιώσῃ τῇ πείρᾳ, ὅποταν τοῖς ἔμοις ἐκτύχῃς γράμμασι. Καὶ γὰρ τοι καθαρὰν, οἶά τι κάτοπτρον, ἢ ἀγάπῃ τῆς ἐποφθαλμούσης εἰκόνας τὴν ἀντίτυπον ἰδέαν ὑπεκφαίνει.

Παύλῳ τῷ φιλεταίρῳ εὐ πράττειν

Τιμητικὴ τῶν πραγμάτων ἢ στέρησις. Τῶν μὲν παρόντων εὐκαταφρόνητος ἢ ἀπόλαυσις, καὶ πᾶν ὅτι μεγάτιμον παρὰ μηδὲν ὑπὸ κόρον τιθέμεθα. Καὶ περὶ σέ δὴ (ὧ θεσπυσία καὶ ἡδυτάτη κεφαλὴ) τοῦτο πεπόνθαμεν αὐτό, καὶ ἐνταῦθά πω τῆς σῆς ὁμιλίας μηδενὶ περιτετυχήκαμεν ἀνταλλάγματι, ἀλλ' οὐδὲ γέ τοι παραμυθίῳ. Νῦν μὲν οὖν ἰνδάλλεται ταῖς ὕψεσιν ἢ τοῦ σώματος ἀναδρομὴ καὶ εὐρυνθμία καὶ τῆς ὕψεως ἢ χάρις καὶ ἡ φαιδρότης, διὰ γε σεμνότητος πολλῆς ἀπολάμπουσα, νῦν δὲ οἱ λόγοι ἐπηχοῦσι ταῖς ἀκοαῖς, καὶ τερ-

πούσης ἡμᾶς τῆς κατὰ φαντασίαν εἰκόνας, ὁπόσῃς τῇ σῆ ποτε ἐντρο-
φῶντες παρουσία ἡδονῆς καὶ θημιθίας ἀπελαύομεν καλῶς εἰ μάλα διε-
γνώκαμεν, καὶ ἀντι παντὸς προτιμῶμεν ὧν ὑπὸ τῆς σῆς παρουσίας
ἀγαθῶν ἐμφορούμεθα τανῶν ἐστερημέθα. Καὶ δὴ καὶ ἡ παρὰ τῆς
σῆς γλώττης ὅσα ἡμέροι τέως παρεδρεύονσιν ἡμῖν ἀποστάζουσα γλυ-
κότης, ἡ τηλικάδε ὡς περὶ μεθιόντων ἀποδράσα τὴν αἰσθησιν νῦν ἀνα-
λαβοῦσα τὸ νηφαλίον ἐπεισι, καὶ διὰ πύσης ἤκεις τῆς ψυχῆς καὶ ταν-
τηνί οἶονεὶ περιελάσασα δεσμοῖς ἀλύτοις ὀπίσω πάλιν ἐφέλκεται· ἀλλὰ
καὶ τοῖς δεσμοῖς ἄτε χροσοῖς καὶ τοῖς ποτε περὶ Ἡρακλέους μυθο-
λογουμένοις ἀνχούμεθα καὶ κομπάζομεν, καὶ σμικρὸν ὅσον ἐπελευ-
σόμενοι τὰ τῆδε, τὰ καὶ ἡμᾶς ἐφαρπάσαντα καὶ σοῦ τῆς ἡδυτά-
της ἀποσπᾶσαντα θέας, ὄλω ὄντηρι πάλιν ἐπάνημεν καὶ πάλιν ἐπὶ
σοῦ χωροῦμεν ὅλη ψυχῇ.

Τῷ αὐτῷ.

Ψυχῆς τὴν τε σώματος ἀπαλλαγὴν χαλεποτάτην εἶναι φασὶ
καὶ τοῖς γενομένοις ὅτι μάλιστα πικροτάτην οἱ τὰ ἀφανῆ τῷ λόγῳ
θηρώμενοι. Ἐμοὶ δέ, εἴ ποτε περὶ τῆς δεινοτάτης καὶ ἐπίπαν ἀφο-
ρήτου καὶ ἀπορρήτου διαστάσεως ἡ ἔρευνα καὶ ἡ ψῆφος ἐπιτραπείη,
ἀνήκεστον ἐκείνην ἂν εἶποιμι καὶ δυσχερεστάτην, ἥτις τοῖς εἰλικρινεῖ
καὶ καθαροῖ φιλίᾳ οἶονεὶ συμπνοία καὶ συμφωνία τινὶ προστετηκό-
τας καὶ διὰ παντὸς ἀλλήλοις συμμγέντας διασπᾶ καὶ δίστησι. Καὶ
τούτου διάπειραν εἴληφα λαμπροτάτην, ὀπηνίκα τῆς σῆς, ὦ φιλότης,
συνουσίας καὶ ὁμιλίας ἀπεκρινόμεθα καὶ ἀπηλλοτριούμεθα διὰ τὰς
ἐπιπτούσας ἡμῖν ἀποδημίας, ἃς ἄκουσιν ἐπιτρίβει τῶν καθ' ἡμέραν
ἐπιτηδείων ἡ χρεία. Ἐν γὰρ ταῖς ἀποβιώσεσιν ἀνάσθητον διαμένει τὸ
σῶμα καὶ τῆς ψυχικῆς ἀπουσίας ἀνάσθητον· σεσηπότος δὲ καὶ σκώ-
ληξι βρούοντος καὶ δυσῶδες ἀπόζοντος οὐδ' ἂν γε οἶμα, τὴν ψυχὴν ἐπι-
στραφῆναι πάνυ τοι. Ἡμῖν δέ, θέας τε καὶ λόγων ἀπαλλαγείσι τῶν
σῶν παράδοξον συμβαίνει τι καὶ ἀμύθητον. Καὶ ζῶμεν γὰρ καὶ τεθνή-
καμεν. Τὴν γὰρ φυτικὴν καὶ ζωτικὴν καὶ ἡ συστοιχειούμεθα ψυχῇ
καὶ ταύτην ἔχομεν· ἀλλὰ σοῦ τῆς πλατωνικῆς ἐκείνης ψυχῆς, τῆς
λαχούσης τοῖς ἡμετέροισι οἶακας κἂν τῷ ἐπικήρῳ καὶ πάντῃ χειμα-
ζομένῳ τῷ δὲ πελάγει τοῦ βίου τὴν δι' ὀλίγου καταδυσσομένην ὀλκάδα
κυβερνώσης στερούμεθα. Στερούμεθα δὲ καὶ πάσης ἄλλης ἐλπίδος,
ὅτι καὶ πηδαλιούχος σὺ ἡμῖν καὶ ἄγκυρα σὺ καὶ εἴ τι τοῖς ἐν πελά-

γει ναυαγοῖσι σωτηρίας εἶναι δοκεῖ παραίτητον. Σοῦ τοίνυν ἀνηγομένη καὶ σοῦ τῷ πόθῳ θαυμάσια. Καὶ σὺ δὴ πάρεσο πάλιν, τὰ θυμῶν καὶ τερπνὰ χαιόμενος.

**Χουρμούζῃ δικαιοφύλακε τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
εὐ πράττειν.**

Τὴν σὴν εὐθύμως ἐδεξάμην ἐπιστολήν, ἥπερ αἰσίως ἐμοὶ διευαγγελίζεταί τις καταθέματα κατὰ τὰς περιοικούσας ἐσθίας τῆς σεπτῆς Ἀναστάσεως. Τοῖς ἴσοις ἄρα καὶ ὁμοίαις ἀμείβομαί σοι, ὦ γλυκντάτη φιλότης, καὶ ζῆλι, καὶ χαῖρε, τῷ ἐξ ὕψους ἐλέει προΐων ἐπὶ τὰ βέλπιστα, καὶ τέρατε δὲ καὶ ἡμῶς ταῖς περὶ σουτοῦ λαμπραῖς ἀγγελίαις. Οὐδέν γάρ ἡμῖν ἥδιον τοῦ μανθάνειν περὶ τῆς σῆς ἐπιδόσεως, ἰσχυρίας τε καὶ τῆς παρὰ τὸν βίον εὐθυμίας, ἃ διαγίνονται σοι τῇ ἀνωϊκῶν εὐμενεΐα.

Δημητρίῳ Ἰουλιανῷ χαίρειν

Αὐτὰ ἐκ πολλοῦ συγκέκλεικας, ὦ γαιθέ, τὴν γλώτταν, καὶ τριῶν ἤδη μηνῶν οὐδέν ὡς ἡμῶς ἀρίκταί σου γράμμα, καὶ ταῦτα εἰδότος, ὅτι τῷ πόθῳ τοῦ τὰ περὶ σοῦ μαθεῖν εὐ μάλα φλεγόμεθα καὶ διὰ τοῦτο καὶ γραμμαμοτοφόρων τυχόντες μηδέποτε διελείψαμεν ἐπιστέλλοντες καὶ σὲ διεγείροντες, ἀλλὰ κόρακά γε τῷ ἐκ τῆς κιβωτοῦ διαπεμφθέντι ἀδελφῷ πάσχει τὰ ἡμέτερα γράμματα. Εἴθε δὲ τὰ παρόντα οἶον τὸ κατὰ περιστροφὴν καὶ κλάδον ἐλαίας τῆς περὶ σοῦ ἀγγελίας ὡς τάχιστα μοι κομίσαιο καὶ κηλήσοι τὴν ἀθυμίαν, ἣ διαβιβρώσκει μου τὸν μελόν, ἠχῆς τιος οὐκ αἶσα περὶ σοῦ διαβοώσης. Φεῖσαι τοίνυν τοῦ σὲ φιλοῦντος ὑπὲρ ἑαυτὸν καὶ γὰρ εἰ τὰ περὶ σοῦ αὐτὸς ἀφηγήσῃ δεινά, ἀλλ' ἔστιν γε ὅμως οὐχ οὕτω λυπρά, τῆς ἡδυτάτης σου γλώττης ἀπαστάζοντα. Ἐπεύχομαι δὲ σοι ἐν τοσοῦτῳ ἀναρῶν ἀπάντων ἀπαλλαγὴν τοῦτο δὲ ἔστιν ἡμῖν αὐτοῖς ἐνθυμίων ἐπεύχουσα.

Ἀνώνυμοι

Καροῖς ἐμοὶ χροεοκοπίας ἐνδίδωσαν ἢ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν ἀνάστασις. Ἐκ τοσοῦτου γὰρ χρόνου τοῖς ὑμετέροις οὐκ ἀπηντηκῶς γράμμασι τοῖς παραδηλοῦσι τὸν πυρσὸν τῆς εἰς ἐμὲ διακαοῦς ἀγάπης, τὴν ὑμετέραν ἄγαν ἐπιδόμην ἐμμέλειαν. Ὡς γὰρ εἶθε τὸ ἀνθρώ-

πειον τοῖς ἰδίοις πλημμελίμασι προστιθέτω, οὐκ οἶδ' ὅπως τῆς θαθυμίας ἢ συνεπλάκην, οὐχ οἷός τε ἦν ἀποστῆναι οὐδὲ λῦσαι τὴν σιωπὴν. Οἶδα δὲ καλῶς, ὅτι ταύτην ἀθυμίαν καλεῖ ὑποκορισσαμένη καὶ καλλωπίσασα πρὸς τὸ χρηστότερον. Ἔστι γὰρ τοῦτο σὴνηθες αὐτῇ, τὸ μὴ μόνον φέρειν οὐ βάρεως, ἀλλὰ καὶ φιλεῖν τὰ μειονεκτήματα τῶν εἰς οὓς ἄν αὐτῇ ἀνέκαθεν ὑπάρχῃ τις εὖναι καὶ στοργή. Καὶ δὴ καὶ τὴν ἄνοιαν δεῖρο σιγὴν ἀνατίθει τῇ ἀνοίᾳ καὶ λύπῃ, αἷς διηνεκῶς προσμῖγνυμεν καὶ οἷς παλαίωμεν ἀκαταπαύστως. μυρίοις ἀλγεινοῖς, οὐ μόνον ἐκστρατευόμενοι, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς χειμαδίαις πολιορκοῦμενοι καὶ πιεζόμενοι. Ἐπιστάσης ἄρα τῆς σωτηρίου πανηγύρεως, ἢ κατὰ τοῦ διαβόλου τοῦ δεσπότου τὰ ἐπινίκια συνεορτάζεται, ὅσα καταθύμια καὶ ὅποια τερπνά καὶ χαρίεντα ἐπέυχομα τῇ ὑμετέρᾳ θαυμασιότητι, καὶ χεῖρας ἰκέτιδας αἴρωμεν, ὅπως εἰς παμπόλλων ἐτῶν περιόδους ποιήσῃς ταύτας καὶ τὰς ἄλλας ἐορτάς, ὁπόσας ἢ καθ' ἡμᾶς ἱερὰ θέμις ἀγιστεύει. Καὶ τούτοις οὖν εἰς γε τὸ παρὸν ἀμείβομαι τὴν ὑμετέραν εὐνοιαν, ἣν δὲ καὶ μείζω ἐπι προσέστι μοι δύναμις, τρόπῳ παντὶ τὴν εἰς ἐμὲ στοργὴν ἀντικαταλλάξοι πειρίσομαι.

Κωσταντίνῳ Δού α Βοεβόδα εὐ πράττειν

Ἐκ πολλοῦ μέντοι γε τὴν βάσκανον ἐμεμρόμεθα τύχην ἢ βέλτιον φάναι τὴν τῶν κρατούντων ἀχαριστίαν, ὅτι μέχρι δευρὶ τὴν πατρόθεν τῇ ὑμετέρᾳ ὑψηλότῃ χρεωστουμένην ἀξίαν εἶησαν ἀναβεβληκότες, νῦν δὲ πρὸ τῶν παρ' αὐτῆς μηνυμάτων, τῆς φήμης ἀγγελιάσης τὴν μεθ' ὄσης τιμῆς καὶ πομπείας ἐπίτευξιν, τὴν μὲν ψυχὴν ἠδονὴ λαβροτάτη καὶ ἀμύθητος θυμηδία κατέκλυσε καὶ διέθελξε, θεῶ δὲ τῷ γνησίῳ χορηγῷ τῶν ἀγαθῶν αἰρομέναις καλάμαις πανοικί τοὺς χαριστηρίους ὕμνους ἀνεπεμψάμεθα. Εἶη σοι πάντως ἐπ' ἀγαθοῖς ὄρνοις ἢ ἀνάρρησις αἰσιωτάτη καὶ πανευδαίμων. Εἶη δὲ καὶ ἰσομήκης ἢ ἀξία τῷ βίῳ, καὶ ἀμφω τῇ ἐξ ὕψους εὐμενείᾳ διαγενέσθωσαν ἐπὶ μήριστον δορυφορουμένω τοῖς πᾶσιν ἀγαθοῖς, οἷς ὑφέστηκεν ἀνθρώποις τὸ μακαρίως βιώναι καὶ ζηλωτῶς. Πᾶν αὐτῇ χωροῖη κατὰ ροῦν ἐγχείρημα καὶ καλῶν ἀπανταχόθεν ἐπιταχυνέτω σωρὸς καὶ τῆς ἀνω προνοίας τὰ κάλλιστα καὶ προσφορώτατα. Τῷ μὲν δὴ γεννησάντι τῷ μακαρίτη καλῆς τύχης δῶρον ἢ ἡγεμονία γεγένηται, διέσωσε δὲ ταύτην ἐς γῆρας φρονήσει καὶ πραότητι καὶ μεγαλονοίᾳ, καὶ μάλιστα τῇ περὶ τοὺς ἑταίρους φιλοφροσύνη καὶ μετουσίᾳ τῶν ὑπαρχόντων,

αὐτῇ δὲ πρὸς τῷ κλήρον γενέσθαι τὴν ἀρχὴν ψυχῆς ἀρετὴ καὶ βίου κάλλος ἐγένοντο θήρατρα τῆς ἀξίας καὶ θεόθεν ἐς αὐτὴν εὐπεφυκίας μηδεὶς ἔστιν ὅς οὐ καταναίη. Τοῖς πλείοσι μὲν οὖν τῶν ἀνθρώπων δίχα τοῦ γένους ἡ ἀρετὴ χαμαὶ κείται, δίχα δὲ τῆς ἀρετῆς ἀκόσμητός ἐστιν ἡ εὐγένεια, ἐν δὲ τῇ θεσπεσίᾳ σου κεφαλῇ, ἀμφοτέρω τῆς προνοίας ἐπιδαφιλυσταμένης, ἀρετῆς κόσμω διαλάμπει τὸ γένος καὶ γένους λαμπρότητι ἡ ἀρετὴ κοσμεῖται, καὶ οἶονεὶ λαμπτήροισιν ὁ πῦρ αὐτῇ βίος ἀγλαΐζεται. Τὶ δὲ καὶ περὶ τῆς ἀρετῆς ἂν εἴποιμι τῆς ὑμετέρας, ἢ περὶ ὡς περ ἂν εἴ τις ἀειθαλῆς λειμὼν κολυανθῆς παντοδαπῇ κομῇ καὶ βροίει; Πλουτεῖ μὲν γὰρ ὅδε πραότητος, ἀλλ' ἠμοῖσθη μεγαλοφυχίας καὶ νένευκεν ἔσθ' ὅτε ἀπὸ τοῦ μεγαλοφυοῦς ἐπὶ τὸ χαμαΐζηλον, ὁ δὲ ἄλλος ὄρμη φύσεως ἐπὶ τὸ μεγαλοφυγὸν ἤρθη, ἀλλ' ἀερωβατεῖ καὶ τῶν παρὰ πόδας ἐπιλήσμων ἀλάτα. Ἐκ αὐτῇ δὲ διὰ τὸ ὑψηλόνοον ἡ ταπεινότης ὑπερανίστησι, διὰ δὲ τὸ ταπεινόφρον καὶ ἄτυφον εὐπρόσιτός ἐστι καὶ φιλοπροσήγορος ἡ σοβαρότης. Καὶ ἄτερος μὲν οὖν εὐφροσύνη διαπρέπει περὶ τε τὰς τῶν συμφορόντων ὠξύτητας, καὶ περὶ τὰς ἐν λόγοις ἀπαντήσεις ἀγχιστροφῶ χρηταί περινοίᾳ, ἀλλ' ὀλισθαίνει σιμὰ περὶ τὰς κρίσεις, καὶ ἔστιν οἱ ἐπισηφαλῆς ἡ περὶ τὰς αἰρέσεις ἀκρίβεια· ἑτέρω δὲ τὸ περὶ τὰς εὐκρινήσεις ἐμβριθῆς ἀπόλλυσαν ἡ βραδυτής, τὴν εὐκαιρίαν τῶν πραγμάτων προεμένη καὶ φθειρούσα. Ἐν αὐτῇ δὲ πάντες θαυμάζουσι συνέσει συμπεφυκυῖαν ἀγγίνοιαν, πάντες ἄγανται συγκεκριμένην ἀγγινοίαν μελέτην καὶ στοχασμόν. Καὶ ἄλλος μὲν αὖ πάλιν ἠδεταὶ καὶ τρυφᾷ τῇ περὶ τοὺς λόγους ὀλιγότητι, εὐφραδείᾳ δὲ τις ἄλλος γαιροῖ καὶ εὐτραπελισμοῖς ἀβρύνεται, ἄλλος αὖθις ὀλιγαρκείᾳ γάννυται, ἄλλος θρύπτεται τῇ πολυτελείᾳ καὶ ἄλλος τις ἄλλω σοβεῖ προτερήματι, μειονεκτήμασιν ὁμως καὶ ἑλλείμμασι τὰς ψυχὰς οἱ πλείους εἰσὶ πιναροὶ καὶ ρυπαροί. Καὶ τί δεῖ μηκῦναι τὸν λόγον; Μηδενὶ πάντα συρρεῖ τὰ καλὰ κάγαθά, ἀλλ' αἰεὶ τι κακὸν συμμίγνυται τὸ γειτνιαζόν, αὐτῇ δὲ τάναντία τὰς ὑπερβολὰς ἀπολείποντα καὶ τὰς ἀκρότητας καὶ οἶονεὶ τινι κράσει καὶ μίξει κατὰ τὸ ἀκριβὲς κολασθέντα συνυπάρχει καὶ συνοικεῖ τῇ καλλίστῃ συζυγίᾳ συναρμοσθέντα, καὶ ὡς ἐν μεταχμίῳ σπεισάμενα τὴν ἄπυστον ταύτην ἀνακωχὴν καὶ ἐκχειρίαν εἰς ἐν γίγνεται καὶ συνζάνει πῃ συμφυόμενα, καὶ μὴ μόνον οὕτως ἔχει τὰ κατὰ φύσιν, τὰ κατὰ τὴν προαίρεσιν, τὰ κατὰ τὸ σῶμα, τὰ κατὰ τὴν ψυχὴν περιμάχητα καὶ χαρίεντα, ἀλλὰ σὺν θεῷ καὶ τὰ ἀπὸ τύχης συνέδραμε

καὶ συνδιάγει σοι τὰ τῆς γῆς ἀγαθὰ. Ὁ δὲ καὶ μόνον ἀπέλειπε, τὸ διάδημα τῆς ἡγεμονίας, καὶ τοῦτο νῦν ἐπιὼν τὸν σωρὸν καλῶς ἐπληρώσατο καὶ ἀπληρώσατο τῇ λαμπροτάτῃ κορωνίδι. Καὶ τότε νῦν ἐπευχόμεθα λοιπὸν, ὕψως εἰς γῆρας βασιλευσάτων διευτυχοίης.

III

Κωνσταντῖνος Δούκας τῷ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ
εὐ πράττειν.

Καὶ πρότερον ἔγωγε τὴν σὴν ἡγάμην φιλόσοφον κεφαλὴν, καὶ ἐθαύμαζον, ἄς μὲν ἰδὼν, ἄς δ' ἐπαίῳν τῶν ἐμφύτων καὶ ἐπικτήτων αὐτῆς ἀρετῶν, καὶ νῦν ἤδη μάλιστα, ἐντυχὼν γραμματίῳ τινὶ ἑλληνιστῇ πρὸς ἡμᾶς συντεθέντι· ἀλλὰ τότε μὲν πρὸς τοὺς παρόντας τύπον Ἑρμοῦ αὐτὴν ἔλεγον μόνον, νυνὶ δὲ πλέον ἢ τύπον, καὶ δὴ καὶ θαυμαστότερον ἀπέχω δὲ τὴν χάριν ἴδον ἡμᾶς ἐν τῷ γραμματι ἀξιοῖς, καίπερ ἐν μοι δοκῶ καὶ λίαν νοσηρὸν ἔχειν ἦθος (ἵνα μὴ εἶπω εἰρωνικόν), τὸ ὑπεραίρειν τοσοῦτον ἡμᾶς τοῖς ἐγκωμίοις. Πῶς γὰρ ἐκείνων ἀξιοί, οἵτινες πολλοῦ δέομεν τοῖς πρωτολείροις συγκαταλέγεσθαι τῶν φοιτητῶν. Ἄλλ' ὃ γὰθὲ, τοσοῦτον κατεδημαγωγῆσε τὴν ψυχὴν μου ἢ ἴσως τῶν νοημάτων καὶ ὀνομάτων αὐτῆς, ὡς ἐκστῆναι καὶ τῶν μετρίων ἡμῖν ἠθῶν καὶ κομπάζειν, ὡς εἰπεῖν, περὶ ὄνου σαῦς, χαννωθέντας καὶ νομίζοντας εἶναι τι. Ἴνα δὲ μὴ ἡ περὶ ἡμῶν ὀφειλομένη σοι χάρις εἰς σκῶμμα περιτραπῆ, ἔστιν εἰπεῖν ἀξιον, ὡς ἡ θεσπεσία σου ψυχὴ, εἰδυῖα πάντα κοινὰ τὰ τῶν φίλων, τὰ ἑαυτῆς ὡς ἡμέτερα ἀναλογίζει καὶ ἐντροφᾷ τῇ μεγαλοδωρίᾳ τῶν ἐγκωμίων. Ὅθεν οὐδ' ἂν μεμπτὸς εἴη ὁ νοῦς τυφλοῦται γὰρ τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον, τὸ πλατωγικόν φησιν λόγιον. Εἰ δ' αὖ σοι φίλα παίζειν τὰ καθ' ἡμᾶς, αὐτὸς ἐμφοροῦ καὶ ἡμᾶς ἐστία τῇ στωμυλίᾳ καὶ χάριτι τῆς ἀτακῆς σου τῷ ὄντι γλώττης. Ἐρρωσο καὶ σύγγνωθι παρατουμένῳ ὑπὲρ τῆς τοσαύτης τόλμης.

VI

Βουκουρέστιον τῇ 16 Αὐγούστου 1810

Ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ἰγνάτιος μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ Λυκείου καὶ τῆς φιλολογικῆς ἐταιρείας, διὰ τὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς διδασκά-

λους, νὰ διεγείρῃ τὰ πνεύματα τῶν ἐντοπίων εἰς τὴν κρόδον τῶν φώτων καὶ τὴν τῶν νέων βελτίωσιν καὶ νὰ ἐρεθίσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῶν μαθητῶν, διώρισε συνέλευσιν τῶν ἐγκατοίκων, ἵνα ἐξετασθῶσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Λυκείου.

Τῇ ἐβδόμῃ λοιπὸν τοῦ Ἰουλίου, συναθροισθέντων εἰς τὴν στοάν τοῦ Λυκείου, ὁ ἐξαρχότατος ὑποπρόεδρος, οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ ἡγούμενοι οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, οἱ πεπαιδευμένοι καὶ πλήθος πραγματευτῶν, καὶ γενομένης σιωπῆς βαθείας, ὁ διορισθεὶς Ἀθανάσιος Ἰωάννου, διδάσκαλος τῆς φιλολογίας, ἐξεφώνησε τὸν ἐξῆς λόγον.

«Ἴδου μίαν λαμπρὰν ἐποχὴν διὰ τὰ χρονικὰ τῆς Βλαχίας καὶ ἰδοὺ ἡμέρα, τὴν ὁποίαν εἰς μάτην θέλουσι ζητήσῃ οἱ κάτοικοι εἰς τὴν ἰδικὴν τῶν ἱστορίαν. Αἰὼν ἤδη, σχεδὸν εἶναι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἔως χθὲς μὲν σχολείου, σήμερον δὲ Λυκείου, καὶ τοιαύτην περιφανῆ συνέλευσιν κανεῖς πώποτε δὲν εἶδεν. Ἀλλὰ τίς ὁ σκοπὸς τῆς συνελεύσεως τοῦ τοιούτου χοροῦ; τί συνήγαγε σήμερον τόσους ἐπισήμους ἄνδρας εἰς τὸ νέον τοῦτο Λύκειον; Διδασκέτω σε ἡ λέξις αὕτη, ἥτις νῦν πρῶτον εἰς τὰς ἀκοάς σου προσβάλλει. Ἀνταμείβεται μὲ τὴν ποιμαντικὴν ράβδον τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὁ πανερώτατος ἡμῶν μητροπολίτης, καὶ μόλις πατεῖ τὸ ἔδαφος τοῦ νέου κοιμνίου, ἀναδεικνύεται ὃ τι ποτὲ ὁ Περικλῆς εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ Μαικῆναι εἰς τὴν Ρώμην καὶ οἱ Μῆδικοι εἰς τὴν Φλωρεντίαν. Πρώτη φροντίς καὶ ἐπιμέλεια γίνεται ἢ περὶ τῆς παιδείας. Ζητεῖ νὰ μάθῃ τὴν εἰς τὴν Βλαχίαν κατάστασιν τῶν φώτων. Ἐρχεται, ἐξετάζει καὶ ἀποφασίζει νὰ συστήσῃ νέον Ἐλικῶνα εἰς τὴν Βλαχίαν. Ἀποφασίζει νὰ τὴν ἀποκαταστήσῃ μέσον, δι' οὗ νὰ περάσωσιν αἱ Μοῦσαι καὶ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν παλαιάν των καθέδραν.

Ὑστερον δίδει εἰς αὐτὸ ἓν ὄνομα, τὸ ὁποῖον εἶναι φίλον καὶ γνώριμον εἰς τὰς ἐφύλους τῆς παιδείας θεάς. Ἀποδίδει εἰς τὴν φιλοσοφίαν τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν, ἣν πρέπει νὰ ἔχῃ. Προστίθῃσι καθέδραν ἀγνώριστον μέχρι τῆς σήμερον εἰς τοὺς πολίτας, λέγω τὴν τῆς φιλολογίας. Τὰς δὲ γλώσσας ἀφήσῃ μονήρεις, καὶ κάμνει νὰ παύωσιν ἀπὸ τὸ νὰ παρειζδύωνται εἰς τὴν φιλοσοφίαν.

«Ἀλλὰ διὰ νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῶν νέων, διὰ νὰ ἐρεθίσῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν προθυμίαν των, τὰ ὁποῖα μάλιστα ἐπιταχύνουσι τὴν μετάδοσιν τῶν φώτων, θέλει νὰ ἐξετάσῃ μὲν τὴν μέχρι τοῦδε εἰς αὐτὰ γενομένην πρόδον, νὰ βραβεύσῃ δὲ τοὺς ἐπιδιδόντας καὶ ὄλους

νὰ προτρέψη νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῆς νέας ταύτης τὴν παιδεῖαν μορφῆς. Διὰ τοῦτο συγκαλεῖ τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν ἐνταῦθα ἀνδρῶν, καὶ ἔρχεται σήμερον εἰς τὸ στυγαθεὶν παρ' αὐτοῦ νέον τοῦτο Λύκειον.

«Εὐτυχῆς λοιπὸν ἡ γενεαλογία τῶν Λακῶν καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, ἣτις ἔλαχε νὰ κάμῃ τὰς εἰς τὴν παιδεῖαν σπουδὰς τῆς εἰς ταύτην τοῦ χρόνου τὴν ἐποχὴν. Εὐτυχῆς δὲ τὸ ἔθνος τῶν Λακῶν, ἐπειδὴ ἔλαχεν ἓνα τοιοῦτον ποίημα! Ἄλλὰ ταῦτα πάντα εἰσὶν ἀποτελέσματα τῆς πατρικῆς κηδεμονίας τοῦ Ὑψίστου, ὅστις ἐξελέξατο ἡμῖν τοιοῦτον ἀρχιερεῖα.

«Ἄς ὑψώσωμεν λοιπὸν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ ἅς εὐχηθῶμεν Ζήτωσαν οἱ εὐεργέται ἡμῶν. Ἄλλὰ Ζήτω καὶ ὁ τῶν Μουσῶν προστάτης, πανερώτατος δὲ ἡμῶν Μητροπολίτης.

Καὶ τούτου τελειωθέντος, ἤχησεν ἡ στοὰ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἡχῶν Ζήτω κτλ.

Μόλις ἔπαυσαν τὰ ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ταῦτα σημεῖα, ἀνίσταται ἡ πανερότης αὐτοῦ, καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς μαθητάς, ἐκφωνεῖ τὸν ἐξῆς λόγον·

Κύριοι Μαθηταί.

«Τοῦτο τὸ σύστημα, ὅπερ τώρα βλέπετε εἰς τὴν σχολὴν δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ προοίμιον ἐκείνων, ὧσων μετὰ ταῦτα μέλλει νὰ γίνωσι. Δὲν ζητεῖται ἄλλο παρ' ὑμῶν εἰ μὴ ἐπιμέλεια, φιλοπονία, ὑποταγὴ εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ ἡθὴ χρηστά, διὰ νὰ κατασταθῆτε ἄξιοι ὀπαδοὶ τῆς φιλοσοφίας. Αὕτη ἡ δόξα, ἣτις σήμερον εὐλογεῖ τὰς προόδους ὑμῶν, θέλει σᾶς στεφανώσῃ μίαν ἡμέραν μὲ δάφνην. Αἱ Μοῦσαι δὲν λησμόνησαν τὴν παλαιάν των κατοικίαν, τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν Παρνασσόν. Ἐκεῖ θέλουν πάλιν ἐπιστρέφει ὕστερον ἀπὸ ἓνα τόσον μεγάλον γῦρον, ὃνπερ ἔκαμον εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἄν οἱ μαθηταὶ τῆς Βλαχίας σταθῶσιν ἱκανοὶ νὰ τὰς συντροφεύσωσιν ἕως ἐκεῖ, ὅποια δόξα αἰῶνος θέλει εἶναι δι' αὐτοὺς καὶ πόσον μέγα κλέος διὰ τὴν Βλαχίαν. Σεῖς ἡμπορεῖτε δικαίως νὰ ὀνομασθῆτε εὐτυχεῖς, ἐπειδὴ ἔχετε νὰ διατρέξῃτε ἐν στάδιον τοσοῦτον λαμπρόν, ὅπερ οἱ προγενέστεροί σας δὲν τὸ ἠξιώθησαν· φιλοτιμηθῆτε λοιπὸν νὰ φανῆτε ἄξιοι τῆς οὐρανοῦ ταύτης δωρεᾶς, τῆς προστασίας καὶ τῶν ἡμετέρων κόπων.

«Ἡ πατρις προσμένει παρ' ὑμῶν τὴν βελτίωσίν τῆς, καὶ οἱ γονεῖς προσμένουσι περίθαλψιν εἰς τὸ γῆρας των. Ὁ κόπος καὶ ἡ ἐπιμέλεια

ἑμῶν ἐστὶ τὸ μόνον μέσον τὸ δυνάμενον ἀποκαταστήσαι ὑμᾶς εὐγνώμονας καὶ εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τοὺς γονεῖς ἡμῶν. Εἴθε νὰ σᾶς ἰδῇ ἡ πατρις μίαν ἡμέραν δαφνηφοροῦντας. Εἴθε νὰ λάβωσι διὰ ἑσᾶς οἱ γονεῖς καὶ συμπολίται σας τὴν ἰδίαν χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν, ἣν ἐλάμβανον ἄλλοτε οἱ γονεῖς καὶ οἱ συμπολίται τῶν Ὀλυμπιονικῶν. Εἴθε νὰ εἰπῇ ἡ πατρις διὰ σᾶς·

Τοιοῦτοι εἴθε μοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἴεν υἱες Ἀχαιῶν».

Καὶ πάλιν ἡ στοὰ ἀντηχεῖ μετὰ τῶν αὐτῶν σημείων τῆς χαρᾶς

Ἔρχεται εἰς τὸ μέσον ὁ διδάσκαλος Κωνσταντῖνος Βαρδαλάχος, καὶ προσκαλεῖ τοὺς μαθηματικούς μαθητάς· ἐξετάζων αὐτούς, προβάλλων προβλήματα γεωμετρικά, ἀλγεβρικά, ἀριθμητικά, τὰ ὅποια ἔλυσαν οἱ μαθηταὶ μετὰ πάσης εὐκολίας. Προσκαλεῖ τοὺς καταγενομένους εἰς τὴν ρητορικὴν, τοὺς ἐξετάζει, καὶ τοὺς βάλλει νὰ ἀναλύσωσι τὸν Ἰσοκράτην· προσκαλεῖ τέλος πάντων τοὺς γεωγράφους.

Ἔρχεται ἔπειτα ὁ διδάσκαλος Ἀθανάσιος Ἰωάννου, καὶ προσκαλεῖ ὅσους διδάσκουσι τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, καὶ τοὺς ἐξετάζει. Μετὰ τούτους ἐξήτασεν ὅσους εἶναι προκεχωρηκότες εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Καὶ ἀφ' οὗ ἀπεκρίθησαν καὶ ἐπληρέθησαν, ἔρχεται καὶ ὁ διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης Κυριακὸς Ἰωάννου καὶ ἐξετάζει καὶ αὐτὸς τοὺς μαθητάς του καθ' ἓνα κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν εἰς τὰ μαθήματα πρόοδον.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσαν αἱ ἐξετάσεις, ὁ πανερώτατος Μητροπολίτης ἠθέλησε καὶ με ἔργον νὰ δείξῃ τὴν γενναιότητα καὶ προθυμίαν, ἣν ἔχει ἐπιμόνως πρὸς τὴν ἔκβασιν καὶ κατάστασιν τῆς παιδείας, φιλοδωρήσας τοὺς μὲν διδασκάλους με πολύτιμα ὥρολόγια, τοὺς δὲ μαθητάς με βιβλία, καθ' ἓναν κατὰ τὴν ἀνάλογον δύναμίν του, καὶ γεγραμμένα με ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν. Τῷ φιλοπόνῳ (δειν) χάριν τῆς εἰς τὰ μαθήματα ἐπιδόσεως δῶρον τοῦτο δίδεται. ρωι' Ἰουλίου ζ'

Ἐν Βουκουρεστίῳ κατὰ τὸ Λύκειον (ἡ ὑπογραφή τῆς πανερότητός του).

Ἐγράφη κατὰ τὸ 1813: Ἰαννουαρίου 6.

V

Περὶ Ἐλεημοσύνης.

Φανερόν εἶναι καὶ ὁμολογούμενον τοῖς εἰδόσιν, ἵνα μὴ λέγω τοῖς

πᾶσαν, ὅτι δὲν εἶναι καινένα ἄλλο ἔργον ὑπέρτερον καὶ θεοφιλέστερον, ψυχοφελέστερον ἅμα καὶ σωτηριωδέστερον ἀπὸ τὴν εὐποιάν καὶ εὐεργεσίαν καὶ πολλὰ τὰ τοῦτου μαρτύρια παρὰ τῆ ἱερᾷ Γραφῇ, παλαιᾷ τε καὶ νέᾳ. Αὐτίκα γὰρ τὸ ἀποστολικὸν θεῖον λόγιον εὐσεβοφρόνως ἅμα καὶ σωτηριωδῶς παρακαλεῖ λέγον τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνησθε τοιαύτας γὰρ θυσίας εὐαρεστεῖται ὁ θεός. Καὶ τὰ πάλαι δὲ γραφικὸν ἱερὸν λόγιον τὸ αὐτὸ τοῦτο πιστοῦται Ἐλεημοσύνας καὶ πίστεσι, φάσκον, καθάρωνται ἁμαρτίαι, καὶ χωρὶς εὐποιίας καὶ ἐλεημοσύνης ἄκαρπος ἡ ψυχὴ μένει, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν, καθὼς τις τῶν ἱερῶν καὶ ἀγίων ἀνδρῶν εἶπε, κἂν μυρία κατορθώσωμεν ἀγαθὰ καὶ καλὰ, χωρὶς ἐλεημοσύνης καὶ εὐεργεσίας δὲν ἠμποροῦμεν· νὰ προσεγγίσωμεν εἰς τὰ προύθηρα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Οὐδενὶ γὰρ οὕτω τῶν πάντων ὡς ἐλέω θεὸς θεραπεύεται, οὐ ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύεται· ἔλεον γάρ, λέγει θέλω καὶ οὐ θυσίαν. "Οὐδεν καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ θεὸς ἐστὶν ὁ πρωτογενὴς καὶ αὐτογενὴς τῆς εὐποιίας καὶ κοινωνίας, τὸ ὁποῖον τοῦτο ἡ δημιουργία τοῦ σύμπαντος κόσμου ἀριδιήλως καὶ προφανῶς τὸ παριστάνει. Διὰ πολλὴν γὰρ καὶ ἄκραν ἀγαθότητα ὑπέστησε καὶ ἐδημιούργησε τὸ πᾶν ὁ θεὸς ἐξ ἀρχῆς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὰ σύμπαντα κατὰ τὴν ἱερὰν θεολογίαν. Ἔδει γάρ, λέγει ὁ θεολόγος φωνῆ, χυθῆναι τὸ ἀγαθόν, ὡς πλείονα εἶη τὰ εὐεργετούμενα, καὶ παραχθέντα τὰ συντηρεῖ καὶ τὰ διαφυλάττει μὲ τὴν πρόνοιαν τῆς ἀγαθότητός του ὡς πολυέλεος καὶ ὑπεριέναιμος Κύριος, ὡς τε ὁποῦ καθένας, ὅταν εὐεργετῆ καὶ ἐλεῆ, μιμεῖται τὸν θεὸν τὸν φύσει ἀγαθὸν καὶ πολυέλεον, καθὼς ὁ μέγας ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος διατάττεται λέγων Εὐεργετῶν νόμιζε μιμεῖσθαι θεόν, ἦγουν, ὅταν εὐεργετῆς ἄλλον καὶ καμνῆς καλόν, εἵξευρε πῶς μιμεῖσαι τὸν θεόν, ὅταν δὲ μιμηταὶ τινες τὸν θεὸν διὰ τῆς ἀγαθοεργίας καὶ εὐποιίας, ἐκεῖνος ἐνοῦται καὶ σμίγεται μὲ τὸν θεόν. Διὰ ταῦτο λέγουσι καὶ οἱ ἱεροὶ θεολόγοι τῆς ἐκκλησίας μας, ὅτι ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶ μακαριστὸς τέ ἐστι καὶ μακαρισμοῦ ἄξιος, ὡς αὐτὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς ὁ θεὸς ἐν τῷ ἱερῷ Εὐαγγελίῳ βεβαιοῖ τὸν λόγον λέγοντας Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· οἱ γὰρ μισθοὶ τῶν εὐεργετούντων καὶ ἐλεούντων πολλαπλάσιοι ἀπόκεινται παρὰ τῷ μισθαποδότῃ θεῷ, ὁ ὁποῖος ἀνταποδίδωσι τοῖς εὐεργετοῦσι τὸ ἀνταπόδομα τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῶν οὐ μόνον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Ὁ αὐτὸς ὑπεράγαθος θεός

χαρίζει εἰς τοὺς τοιούτους εὐεργετικούς καὶ ἀγαπητοὺς αὐτοῦ δούλους ἐκεῖνα τὰ ἄσρητα καὶ ἀνεκλάλητα ἀγαθὰ καὶ ὑπέρκαια τῶν καλῶν, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη πώποτε, ἃ ἠτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Τοῦτο οὖν τὸ τῆς εὐεργεσίας δηλαδὴ καὶ ἐλεημοσύνης θεοπαράδοτον καὶ θεοδίδακτον ἔργον οὕτως ἔχον, ἐν ὑπεροχῇ δηλονότι καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὑπερκαίμενον ὄν, οὐ διαλείπει πάνποτε καὶ ἡ ἐκκλησιαστικῇ πρόνοια, τῶν δεσμένων ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ τῶν ἀδυνάτων τὴν βάρη βασιάζειν τοὺς δυνατοὺς ἐπιτρέπουσα καὶ μηδένα παραβλέπειν ἀνεχομένη ὑπὸ βάρους καταπονεῖσθαι, ἀλλ' ὡς κοινὴ μήτηρ βούλεται τοὺς προσοτρεῖν αὐτὴν λαχόντας φροντίζειν ἀπαραιτήτως ὑπὲρ τῶν ἐνδεῶν καὶ ἀπόρων καὶ περὶ πάντα φιλανθρωπεύεσθαι καὶ ἐκάστῳ τὴν ἰσχύουσαν ἀπονέμειν διοικήσιν, ὅπως πρὸς οἰκοδομὴν τὰ πάντα καταρτίζεται κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐντολήν. Ἐπειδὴ λοιπὸν πολλοὶ τοῦ ἡμετέρου γένους ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, εὐρισκόμενοι εἰς ἐνδειαν καὶ ἀπορίαν, ταλαιπωροῦνται μεγάλως, καὶ μήτε τὴν κυβέρνησιν τῆς ἀναγκαίας αὐτῶν ζωτροφίας ἔχουσι, μήτε τὰ κατ' ἔτος αὐθεντικά καὶ βασιλικά χαράτζια αὐτῶν ἔχουσι νὰ ἀπολογουῦνται καὶ νὰ πληρώσωσι, κἀντεῦθεν ἐκ τούτων μὲν ἄλλοι δεσμεύονται καὶ φυλακίζονται ταλαιπωρούμενοι καὶ κακοπαθοῦντες δεινῶς οἱ ἔλεεινοί, τινὲς δὲ ἐκ τούτων αὐθις, μὴ ὑποφέροντες τὴν ταλαιπωρίαν καὶ κακουχίαν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς φυλακῆς· καὶ γὰρ τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής· καὶ κινδυνεύουσι ψυχικῶς καὶ περὶ τὸ σέβας ἐξολισθαίνουσιν ὑπὲρ τούτων ἐνδιασκεψάμενοι καὶ προθυμίαν ἔχοντες παρασχεῖν αὐτοῖς χεῖρα βοήθειας, ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲ μέρος ἐπειδὴ καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία ὄχι μόνον δὲν ἔχει τὰ πρόσοδα καὶ τὰς καρποφορίας ὅπου εἶχεν εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν τῆς ἐλευθερίας, δι' ὧν καὶ τοὺς ἐνδεεῖς καὶ ἀπόρους ἐπεσκέπτετο, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἰς μίαν καὶ μόνην, τὴν ἐλεημοσύνην τῶν Χριστιανῶν, ἀποβλέπει, διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς καὶ τὰ ἐπιλείμενα βάρη τῶν χρεῶν, καὶ μὴ ἔχουσα, λέγω, δύναμιν νὰ προφθάσῃ τὴν πρέπουσαν καὶ ἀρκετὴν βοήθειαν εἰς τοὺς τοιούτους ἐνδεεῖς καὶ ἀπόρους Χριστιανούς, ὅπου κινδυνεύουσι ψυχῇ τε καὶ σῶματι διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν βασιλικῶν χαρατζίων, ἐκρίναμεν εὐλόγον νὰ ἀποκατασταθῇ κουτεῖον ἐλεημοσύνης νὰ περιέρχεται εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἔσθ' ὅτε δὲ ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ὅταν εὐγῶσι δηλαδὴ τὰ χαρά-

τζια νὰ περιέρχεται τὸ αὐτὸ κουτεῖον καὶ εἰς τὰ εὐλογημένα χριστιανικὰ ρουφέτια· ὅπερ καὶ ἀποδεχτέον ἐστὶ χωρὶς γογγυσμοῦ νὰ συνάγεται ἐλεημοσύνη παρὰ τῶν φιλευσεβῶν καὶ φιλοπτώχων Χριστιανῶν· τὸ ὁποῖον καὶ ἀποκατασταθὲν, ἐδόθη ἄδεια ἡμετέρα πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἐπιταγῇ καὶ παραγγελίᾳ νὰ περιέρχεται, ὡς εἵπομεν, τὸ κουτεῖον τῆς τοιαύτης ἐλεημοσύνης.

Τούτου χάριν καὶ γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν ἡμῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἐντελλόμεθα πᾶσιν ὑμῖν πατρικῶς, ὅπως, περιερχομένου τοῦ ρηθέντος κουτείου τῆς ἐλεημοσύνης διὰ τὴν ἀνάγκην τῶν βασιλικῶν χαρατζίων τῶν ἐνδεῶν καὶ ἀπόρων Χριστιανῶν, ὅλοι σας ὡς φιλόχριστοι καὶ φιλάδελφοι καὶ φιλόπτωχοι νὰ δίδετε μετὰ προθυμίας καὶ καλῆς προαιρέσεως εἰς τὸ αὐτὸ κουτεῖον τὸ διὰ τῶν ἀποκαταστάντων ἐκ αὐτῶ τούτῳ ἐπιτρόπων περιερχόμενον ἐλεημοσύνην ἀγόγγυστον ἐξ ὧν ἀγαθῶν εὐπορεῖτε παρὰ θεοῦ, κατ' οὐδὲν ἀμελοῦντες εἰς τὸ θεάρεστον καὶ ψυχοσωτήριον τοῦτο ἔργον, μάλιστα δὲ ἀναγκάζοντες καὶ παρακαλοῦντες ὁ εἰς τὸν ἕτερον, ἵνα, διὰ τῆς θεαρέστου ὑμῶν συνδρομῆς βοηθείας τε καὶ ἐλεημοσύνης πληρῶνονται κατ' ἔτος τὰ βασιλικά χαρατζία τῶν ἐνδεῶν καὶ ἀπόρων καὶ ἐλευθερῶνται οἱ πτωχοὶ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν καὶ κακουχίαν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς φυλακῆς καὶ ἀπὸ τὸν ψυχικὸν θάνατον. Ὁ δὲ μισθαποδότης θεὸς ὁ ἀποδεχόμενος πρὸς ἑαυτὸν τὴν πρὸς τοὺς πτωχοὺς γενομένην ἐλεημοσύνην ἐφ' ὅσον καὶ γὰρ ἐποιήσατε, φησὶν, ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε· θέλει καταπέμψει εἰς τοῦ λόγου σας ἐξ ἕψους τοῦ ἀγίου κατοικητηρίου αὐτοῦ χάριν οὐράνιον καὶ εὐλογίαν, νὰ σᾶς διασκέπη καὶ διαφυλάττη σὺν γυναίξϊ καὶ τέλνοις ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ πάσης βλάβης ψυχῆς καὶ σώματος καὶ νὰ σᾶς δυναμώη εἰς ὅλα τὰ καλὰ ἔργα καὶ ἐπιχειρήματα, νὰ σᾶς χαρίξῃ προκοπὴν καὶ εὐτυχίαν τῶν καλῶν ἔργων, νὰ εὐλογῇ τοὺς κόπους σας, εἰσόδους τε καὶ ἐξόδους ὑμῶν, νὰ πληθύνῃ τὰ πλούτη σας, νὰ αὐξάνῃ τὰ ὑπάρχοντά σας, νὰ σᾶς εὐφραίνῃ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς πύθης τῆς γῆς καὶ νὰ σᾶς πλουτίξῃ ἐκ τῶν ἀκενώτων αὐτοῦ θησαυρῶν τοὺς ἀξίους πλουτισμοῦ, ἐπιπέμποντος τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐφ' ὑμᾶς τε καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ τέλος πάντων νὰ σᾶς χαρίσῃ τὴν οὐράνιον καὶ ἀτελεύτητον αὐτοῦ βασιλείαν. Οὐ ἢ

χάρις καὶ διάπειρον ἔλεος καὶ ἡ εὐχὴ καὶ εὐλογία τῆς ἡμῶν μετριότητος εἴη ὑμῖν ἄμην

Κυρίλλου Πατριάρχου Λαύκαρη ὑπογραφή.

Οὕτω, καθάπερ, παρακελευόμεθα ἐν τούτῳ τῷ γράμματι, βουλόμεθα γίνεσθαι, καὶ οὐκ ἄλλως, καὶ οὕτως ἀποφανόμεθα.

VI

**Ἐπιστολὴ σταλθεῖσα παρὰ τοῦ πατριάρχου
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς διὰ προμοῦτον**

Διὰ τῆς παρουσίας ἡμετέρας πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς δηλοποιούμεν σοι, ὅτι μὲ τὸ νὰ ἐξώσθῃ ὑπὸ τῆς κραταιᾶς βασιλείας ὁ ὀπωσθήποτε κατὰ παραχώρησιν θεοῦ προπατριαρχεῦσαι φθάσας κακοΣεραφεῖμ καὶ παντελεῖ καθαιρέσει συνοδικῶς καθυπεβλήθη, καὶ ἐπομένως ἀντὶ ἐκείνου γνώμη κοινῇ συνοδικῇ καὶ ἐκλογῇ τοῦ εὐαγοῦς κλήρου, ἱερατικοῦ τε καὶ ἀρχοντικοῦ καταλόγου καὶ παντὸς τοῦ χριστωνύμου συστήματος προεβιβάσθημεν ἡμεῖς διὰ κανονικῶν ψήφων ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, συνελθόντες ὅλοι κοινῶς οἱ συναδελφοὶ καὶ συνδιασκεψάμενοι περὶ τοῦ τρόπου τῆς κυβερνήσεως τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, ἐπειδὴ εὑρομεν αὐτὴν πάντῃ βεβαρημένην καὶ ἐν ἀπομονώσει τελείᾳ ἀπὸ τὰ προλαβόντα κακὰ τοῦ ἀρπαγος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἔφθειρε τὰ παρεμπесόντα ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ κακηγκάκως ἐν ὄλῳ τῷ διαστήματι τῆς τυραννικῆς αὐτοῦ πατριαρχείας τὰ μὲν ἀρπαζῶν καὶ κλέπτων καὶ θησαυρίζων, τὰ δὲ καταναλίσκων καὶ διασκορπίζων ἰδίᾳ αὐτονομίᾳ ἐκεῖ ὅπου ἠθέλεν εἰς τόπον ὅπου καὶ τὸ ἀνά χειρας κατάστιχον τοῦ βασιτικοῦ μηρίου εὐθὺς κατεσκορπισεν, ἔξ ἀνάγκης ἐβιάσθημεν νὰ κάμωμεν ἓνα κοινὸν ἔρανον καὶ νὰ βοηθήσωμεν τῇ κοινῇ μητρὶ ἡμῶν ἀγία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη ἐκκλησία ὁ καθεὶς τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων μὲ δάνεια δι' ὁμολογίας χρεωστικῆς, ρίψαντες περὶ τούτου καὶ κατάστιχον συνοδικόν, ἐν ᾧ διορίζεται ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ καθαρῷ ψυχῆς συνειδότι ἡ ποσότης τῶν ἄσπρων, ὅπου ἔχει νὰ διανείσῃ ὁ καθεὶς, καὶ τοῦτο μὲ μετριότητα διὰ νὰ μὴ βαρύνωμεν ὑπὲρ τὸ δέον τὴν ἀδελφότητα ἢ ὁποία αὐτὴ

κηδεμονική πρόνοια τῆς ἐκκλησιαστικῆς βοηθείας ἔγινε καὶ ἄλλοτε διὰ δανεισμῶν ἄσπρων καὶ χρεωστικῶν ὁμολογιῶν, καὶ ἀναγκαίως ἠκολούθησε νὰ γίνῃ καὶ τώρα.

Διωρίσθη οὖν καὶ τῇ θεοφιλίᾳ σου νὰ δανείσῃ (τόσα δηλαδή) κατὰ τὴν χρεωστικὴν κοινὴν ἡμῶν ὁμολογίαν, ὅπου σοι στέλλεται μὲ συμφωνίαν καὶ κοινὴν ἡμῶν ὑπόσχεσιν νὰ τὰ πληρωθῆς πάλιν ἀπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐπικειμένη ἐκκλησιαστικὴ ἀνάγκη εἶναι ἀπαραίτητος, οἱ μὲν ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα συναδελφοὶ ἀρχιερεῖς κατέβαλον εὐθύς τὰ διορισθέντα ἐνὶ ἐκάστῳ δάνεια γράφοντες δὲ συνοδικῶς τῇ θεοφιλίᾳ σου παραγγέλομέν σοι νὰ φροντίσῃς εὐθύς καὶ κατὰ τάχος καὶ χωρὶς ἀναβολῆς καιροῦ νὰ ἐξαποστείλῃς τὸ διορισθὲν σοι δάνειον, λαμβάνων καὶ τὴν χρεωστικὴν σου ὁμολογίαν, καὶ νὰ συμπονέσῃς μετ' ἡμῶν ἀπάντων, ὡς μέλος γνήσιον καὶ συναδελφὸς εἰλικρινῆς εἰς τὸν κοινὸν τῆς ἐκκλησίας ἀγῶνα, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐνεργήσωμεν ὁμοθυμαδὸν ἴπαντες, εὐχαριστοῦντες τῷ φιλαγάθῳ θεῷ, ὅπου μᾶς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν τυραννικὴν καὶ ἀπάνθρωπον ὀμότητα τοῦ διώκτου ἐκείνου, καὶ ὅπου μᾶς ἔλέησεν καιρὸν ἀνέσεως καὶ φιλοστόργου διαθέσεως εἰς ὅλην τὴν ἱερὰν ἀδελφότητα, ὅπου σὺν θεῷ ἔχομεν σκοπὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν εἰς τὸ ἐξῆς καὶ νὰ ἀναπαύσωμεν χριστομιμητῶς τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους καὶ διαφόρως τε ταλαιπωρημένους, οὐ μόνον ἀδελφοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς εὐσεβεῖς. Οὕτω ποίησον, ἡ δὲ τοῦ θεοῦ χάρις σοι εἴη.

VII

Ἐπιτροπικὸν σχολῆς.

Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου ἐνυπογράφου συστατηρίου γράμματος δῆλον γίνεται, ὅτι μετὰ τὴν θεία συνάρσει αἰσίαν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐν Σάμῳ μετὰ τὸ.. συγκροτηθείσης ἤδη σχολῆς τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων ἀποκατασταθέντες ἡμεῖς καὶ διορισθέντες ἐπίτροποι τῆς αὐτῆς σχολῆς, πρὸς δὲ καὶ κηδεσταὶ καὶ φροντισταὶ τῆς καλῆς αὐτῆς καταστάσεως καὶ τῆς εἰς τὰ πρόσω φορᾶς τε καὶ βελτιώσεως κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἔνεκα τῆς αὐτῆς σχολῆς ἑναγχοῦ ἀπολυθέντος πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ σιγγιλίου γράμματος, ἀποκαθιστῶμεν καὶ διορίζομεν κατὰ πᾶσαν πληρεξουσιότητα καὶ τελείαν ἀδειαν ἐπιτρόπους ἄλλους

ἐπὶ τῇ εἰρημένῃ σχολῇ τὸν καὶ τόν, καὶ παρέχομεν αὐτοῖς ἄδειαν ὑποκαταστάτου ἐπιτροπῆς εἰς τὸ διοικεῖν ἐξοικονομεῖν τε καὶ διακυβεῖν ἄν ἐκ τοῦ προσεχοῦς τὰ ἄσπρα καὶ πράγματα τῆς αὐτῆς σχολῆς ἐν φόβῳ θεοῦ καὶ μετὰ πάσης εὐθύτητος ὡς ἴδια αὐτοῦ καὶ φροντίζειν ἀγρύπνως τῆς τούτων αὐξήσεως καὶ τρόποις δυνατοῖς καὶ ἐνοῦσαι πραγματεύεσθαι τὴν καλὴν τῆς αὐτῆς σχολῆς κατάστασιν, παρακατέχειν τε ἐν ἀσφαλεῖ τόπῳ τὸ τε ἀπολυθὲν πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγίλλιον ἐν μεμβράναις γράμμα καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα εἰς σύστασιν τῆς αὐτῆς σχολῆς εὐσυνέτως καὶ ἐπισταμένως πως ἐξεδόθησαν, φυλάττειν τε καὶ διατηρεῖν ἀπαράτρωτα καὶ ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαρεγχεῖρητα μέχρι κεραίας αὐτῆς τὰ ἐν τῷ αὐτῷ σιγίλλῳ ἐμπεριεχόμενα κεφάλαια καὶ στοιχεῖν, ὡς κανόσι, ταῖς ἐννοίαις τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως καὶ τῶν γραφέντων συντηρητικῶν τρόπων ἕνεκα τῆς αὐτῆς σχολῆς καὶ τὸ παράπαν τούτων μὴ παρατρέπεσθαι παρέχειν τε πρὸς τούτοις ὀφειλομένως ἀγογγύστως τε καὶ προθύμως τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ ἔλλογιμωτάτῳ διδασκάλῳ τῆς σχολῆς κῦρ Ἰακώβῳ πάντα τὰ πρὸς ζωτροφίαν αὐτοῦ καὶ περιβολὴν καὶ ἐνδυμασίαν ἀρκοῦντα κατὰ τὸ πρὸς τὴν αὐτοῦ λογιότητα δεδομένον πατριαρχικὸν συνοδικὸν γράμμα, καί, συνελόντι φάνα, περιθάλλειν αὐτὸν καὶ πάσης τιμῆς ἀξιοῦν, ὅπως γένηται προθυμότερος ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπαγγελίαν καὶ τὸ ἱερὸν τῷ ὄντι καὶ θεοφιλὲς τῆς διδασκαλίας λειτούργημα, ἀπρὶξ τοῦ ἔργου ἐχόμενος καὶ πάντα ποιῶν καὶ πράττων εἰς προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν τῶν εἰς τὸ αὐτὸ διδασκαλεῖον φοιτῶντων καὶ θαμίζόντων μαθητῶν καὶ ἀκροατῶν τῶν ἕρωτα παιδείας κατεχομένων καὶ τροφὴν καὶ τροφὴν τὴν ἀρετὴν ἐχόντων καὶ τὴν μάθησιν, καὶ τὴν θύραθεν, πρὸ πάντων δὲ τὴν [τῆς] καθ' ἡμᾶς σοφίας, τὴν ἔσω καὶ θείαν, ἧς οὐ κατισχύσει ποτὲ κακία κατὰ τὴν τοῦ Σολομῶντος αὐδὴν, ὅς παντὸς ἄλλου αὐτὴν ἠρετίσατο καὶ νύμφην ἀγαγέσθαι ἑαυτῷ προείλετο, ὡς ἀναγινώσκομεν.

Προσοφείλουσα δὲ οἱ αὐτοὶ ἐπίτροποι ἀναγγέλλειν πρὸς ἡμᾶς τὴν κατάστασιν τοῦ αὐτοῦ σχολείου, ὡς κηδεστὰς ὄντας τούτου καὶ προστάτας καὶ ὑπεροχικῶς τινι λόγῳ ἐπιτρόπους, καὶ προμνηστεύειν καὶ τῷ διδασκάλῳ πᾶσαν ἐνδεχομένην ἡσυχίαν καὶ ἀνεσιν καὶ πραγματικὴν περιποίησιν καὶ περίθαλψιν καὶ τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ πμὴν καὶ εὐλάβειαν, ὡς καθηγητῇ τῆς αὐτῆς σχολῆς, κοπιῶντί τε καὶ προθύμως ἀγωνιζομένῳ εἰς τὴν κοινὴν ὠφέλειάν τε καὶ λυσιστέλειαν καὶ

εἰς τὴν χρησιμότητα τῶν ἡθῶν καὶ τὴν κοσμιότητα τοῦ τρόπου τῶν φοιτητῶν αὐτοῦ, οἵτινες καὶ ὑπέκειν αὐτῷ ὀφείλουσι καὶ μηδαμῶς αὐτῷ ἀντιλέγειν ἢ ἀντιπράττειν, ἀλλ' ὑποτάσσασθαι εὐγνωμόνως καὶ εὐτακτεῖν καὶ μελέτην τοῦ βίου ποιῆσθαι καὶ ἐγκύπτειν τῇ βίβλῳ καὶ τοῖς μαθήμασιν. Ἄν δέ τις τῶν μαθητῶν, δυσχερῆς ὢν καὶ ὡς εἰπεῖν δυσανάγωγος, οὐκ εὐτακτῆ, οὐδὲ σωφρόνως διάγη, ἄλλως τε ῥάθυμος ὢν καὶ ἀμελής, καὶ τὸν τόπον καταργῆ καὶ τοὺς ἀθλοῦντας ἐκνευρῆ, ὃ δὴ λέγεται, ἀνάγκη πᾶσα τὸν τοιοῦτον τρόποις προσήκουσι σωφρονίζεσθαι.

Εἰς γοῦν ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον ἐνυπόγραφον συστατήριον γράμμα, καὶ στέλλεται τοῖς παρ' ἡμῶν διορισθεῖσιν εἰρημένοις ἐπιτρόποις τῆς ἐν τῇ κατὰ τὸ . . . σχολῆς εἰς παρᾶστασιν.

VIII

Ἐπιστολὴ περὶ κοινοῦ ἐράνου

Γνωστὸν ἔστω σοι, ἀδελφέ, ὅτι διὰ τὰ προλαβόντα συμβάντα ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν ἀδελφῶν τῶν συρρευσάντων εἰς βασιλεύουσαν καὶ ἀφέντων ἀνεπίσκεπτα τὰ κατ' αὐτοὺς ποίμνια, ἠγανάκτησαν δικαίως οἱ πολυχρόνιοι ἡμῶν αὐθένται, οὓς πολυτετεῖη κύριος ὁ θεός, καὶ οὕτως ἐγένετο σφοδρὰ προσταγὴ εἰς τὸ νὰ ἀπέλθωσιν ἀνυπερθέτως ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας των, ἐκδοθέντων καὶ βασιλικῶν προσκνητῶν ὀρισμῶν καὶ σταλέντων εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὸ νὰ ἔχουσι τὴν ἀνεσίν τους ὅλοι οἱ κατὰ τόπον ἀρχιερεῖς καὶ νὰ μένωσιν ἀνενόχλητοι ἀπὸ ἐνδεχομένας ἐνοχλήσεως καὶ ἐπηρείας. Ἀναχωρησάντων οὖν τῶν ἀδελφῶν ἀπὸ βασιλευούσης τῷ τότε κατὰ τὴν σφοδρὰν προσταγὴν τῶν πολυχρονίων μας αὐθεντῶν, ἐπομένως ἔμεινε γυμνητεύουσα ἡ ἐκκλησία καὶ ὁ οἰκουμενικὸς οὗτος θρόνος ἔστερημένος ἀπὸ συνεδριάζοντος ἀδελφοῦς ἀρχιερεῖς ὅπερ ὄσης λύπης καὶ ἀθυμίας ἐγένετο πρόξενον τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ὡς ἀσύμφορον πάντη καὶ ἀπαῖδον τῇ σεμνόπρεπειᾳ καὶ τῷ καθήκοντι τὸ ἀφίνομεν νὰ τὸ στοχασθῆ καὶ ἡ Ἱερότης της. Διὸ δὴ, σκέψεως γενομένης ἀκριβοῦς παρὰ τῶν λογάδων τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ ζηλωτῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας καὶ κοσμιότητος, ἀνηνέχθη τοῖς πολυχρονίοις ἡμῶν αὐθένταις, καὶ ἐγένετο κοινὴ ζήτησις εἰς τὸ νὰ ἐξεμμενισθῶσιν οἱ αὐτοὶ αὐθένται μας, καὶ νὰ μὴν τὸ ὑποφέρωσι νὰ ἀποσυ-

ληθῆ ἢ ἀρχαία αὐτῆ κοσμιότης τοῦ θρόνου καὶ ἱερὰ συνήθεια, ἀλλὰ νὰ ἔλθωσι τινες τῶν ἀδελφῶν εἰς τὸ νὰ ἐνδημῶσι καὶ νὰ συνεδριάξωσι διὰ νὰ γίνεταί καὶ νὰ τελεῖται κανονικῶς πᾶσα ἐμπίπτουσα ἐκκλησιαστικὴ πράξις καὶ ὑπόθεσις." Ὅπερ καὶ ἐγένετο, ἐξευμενισθέντων τῶν πολυχρονίων ἡμῶν αὐθεντῶν καὶ δόντων ἄδειαν εἰς τὸ νὰ ἐνδημῶσι καὶ νὰ συνεδριάξωσι ὅτι οὗτοι ἀδελφοὶ κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν ἔγγραφον προσταγὴν εἰς θεωρίαν καὶ ἐκτέλεσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν διαπραξέων καὶ ἐμπιπτουσῶν ὑποθέσεων, καὶ δόξο τῷ ἁγίῳ θεῷ ἀνεκλήθη πάλιν ἡ ἀρχαία λαμπρότης τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ διάκοσμος, καὶ ἐκτελοῦνται αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ὑποθέσεις σεμνοπρεπῶς καὶ τιμίως καὶ κανονικῶς καὶ μὲ εἰρήνην ἄκραν καὶ ἡσυχίαν τῆς ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ δι' ὅλα αὐτὰ ἠκολούθησαν δάνεια, διὰ τοῦτο ἐγένετο κοινὴ συνοδικὴ ἀπόφασις νὰ ἀποπληρωθῶσιν ἐκ κοινῆς συνεισφορᾶς καὶ ἐράνου τῶν ἀδελφῶν, ἐνδημούντων τε καὶ ἀποδημούντων, κατ' ἀναλογίαν τῆς δυνάμεως ἐκάστου καὶ καταστάσεως, καὶ ἐπομένως εὐρέθη εὐλογον συνοδικῶς καὶ ἀμεταθέτως νὰ πληρῶνῃ καὶ ἡ Ἱερότης εἰς γρόσια τὸν ἀριθμὸν διακόσια πενήκοντα χωρὶς τινος γογγυσμοῦ καὶ ἐναντιότητος, ὡς ἀδελφὸς καὶ μέλος τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ ὁμηγύρεως. Γράφοντες οὖν διὰ τοῦ παρόντος συνοδικῶς, ἐντελλόμεθά σοι, ὅπως εὐθύς ὅπου λάβῃς τὴν παροῦσάν μας, πεισθεὶς τῇ συνοδικῇ ταύτῃ ἀποφάσει, νὰ ἐξαποστείλῃς τὸ διορισθὲν σοι τοῦτο ἀνάλογον, ἦτοι τὰ διακόσια πενήκοντα γρόσια, καί, νὰ προφθάσῃς ἀσφαλῶς καὶ ἐν τάχει διὰ πολίτιζης νὰ ἐγχειρισθῶσιν εἰς χεῖρας τοῦ ἐπιστάτου τῶν ὑποθέσεων σου, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ νὰ σοὶ σταλθῆ ἐπιστολῆ, ὅτι ἐλήφθησαν, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἐξοφληθῶσι τὰ κοινὰ ταῦτα δάνεια, ὅπου δι' ἐγγυήσεως τῶν συνεδριαζόντων ἀδελφῶν ληφθέντα, ἐδόθησαν εἰς τὰ ἐπακολουθήσαντα ἔξοδα διὰ τὴν κοινὴν ταύτην περιστασιν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι ἀμετάθετος καὶ ἀναβρολῆς καὶ προφάσεως ἀνεπίδεκτος· διὸ ποιήσον καθὼς σοὶ γράφομεν καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως, ἵνα καὶ ἡ τοῦ θεοῦ χάρις εἴῃ σοι.

IX

Χρυσοβούλλον αὐθεντικόν.

Ἐν Χριστῷ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας ἐπιβεβαιοῖ
Ἰωάννης Νεόλαος Ἀλεξάνδρου βοεβόδας ἐλέω Θεοῦ,
αὐθέντης καὶ ἡγεμῶν πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Ἡ εὐγένεια, ἦτοι τὸ καλὸν γένος πῶς λεγόμενον, καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθῶν· πλοῦτος δὲ τίμιος μὲν καὶ ἐφετός, ἀλλὰ τύχης κτήμα, ἐπειδὴ τῶν μὲν ἐχόντων πολλὰ ἀφείλετο, τοῖς δ' οὐκ ἐλπίσαισι φέρουσα προσήνεγκε· δόξα γὰρ μὴν σεμνόν, ἀλλ' ἀβέβαιον, κάλλος δὲ περιμάχητον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον· ὑγεία δὲ τίμιον μὲν ἀλλ' εὐμετάστατον· ἰσχύς δὲ ζηλωτὸν μὲν, ἀλλὰ νόσῳ εὐάλωτον καὶ γήρα καὶ ἀτονία ὑποκείμενον. Τί ἄρα μόνιμον καὶ ἀσφαλὲς τοῖς ἀνθρώποις, ὥστε καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα κοσμεῖν κἂν τῇ παρουσίᾳ καὶ μελλούσῃ ζωῇ τῇ ἀθανάτῳ καὶ αἰδίῳ περιβόητον καὶ ἐπαινετὸν ἀποκαθιστᾶν καὶ ἀπεργάζεσθαι τὸν ἄνθρωπον; Οὐδὲν ἄλλο τῷ ὄντι, εἰ μὴ μόνον ἡ ἀρετὴ καὶ πράξις τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἧτις, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀξιάγαστος καὶ πρὸς ψυχικὴν σωτηρίαν τοῖς ἀνθρώποις συντείνουσα, καὶ κέρδος ἀμετάπτωτον καὶ αἰώνιον καθέστηκεν, ἥστινος τὰ εἶδη, εἰ καὶ πολυειδῆ καὶ μυριάριθμα, τῶν ἀναγκασιότατων, ἀλλ' οὖν καὶ τῇ τῆς ψυχῆς σωτηρίᾳ συμβαλλόντων ἐστὶν ἡ παιδεία καὶ ἡ τῆς θείας γραφῆς τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως κατανόησις, ἧτις οὐ μόνον ποδηγετεῖ καὶ χειραγωγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ φῶς τῆς θείας ἐπιγνώσεως καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ψεύδους διακρίνειν καὶ διαρεῖν ποιεῖ, ἀλλὰ τῇ χάριτι τῆς οὐρανοῦ δυνάμεως καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν ὡς οἶόν τε ὄραν ἀπεργάζεται. Οὐκ ἄλλως γὰρ μὴν ἡ τοιαύτη μάθησις καὶ κατάληψις τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς τοῖς εὐσεβέσι προσπορίζεται, εἰ μὴ τῇ μαθήσει τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου, καθὼς πάντας ἤδη τεθεάμεθα τοὺς διαπρέψαντας μεγίστους διδασκάλους καὶ φωστῆρας τῆς ἀληθεστάτης ἀποστολικῆς καὶ κοινῆς ἡμῶν μητρὸς, μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας τῆς ἀνατολικῆς ὅτι ἐκ νεαρᾶς αὐτῶν ἡλικίας μέχρι γήρως ἔκδοτοι γεγονάσιν εἰς τὸν τῆς ἑλληνικῆς μαθήσεως ἔρωτα, ἀνιχνεύοντες καὶ ἐρευνῶντες τὰ πάντα, ὡς καλοὶ γινώσται τῶν πάντων, καθά φησι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος

εἰς τὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς αὐτοῦ ἐπιστολήν, κεφάλαιον Εἰς. Τὸ καλόν, ἀδελφοί, κατέχετε, ἀπὸ δὲ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

Ταῦτα τοίνυν τὰ προφηθέντα καλῶς εἰδότες καὶ ἡμεῖς οἱ τῷ θεῷ ἐλέει ἀξιωθέντες τῆς διοικήσεως καὶ ἐπιστασίας τοῦ ἡγεμονικοῦ τούτου θρόνου τῆς Χριστιανικῆς αὐθεντείας Οἰγκροβλαχίας καὶ δι' ἐφέσεως οὐ σμικροῖς καὶ ἀγάπης ἔχοντες καθαρὰν τὴν μάθησιν καὶ κατάληψιν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς γραφῆς, ἅτε ἀναγκασιότατην καὶ ἐπωφελεστάτην οὔσαν τῇ ψυχῇ αὐξάνεσθαι καὶ ἀκμαΐζειν καὶ ἀειθαλῆ διασώζεσθαι εἰς τὸ γένος ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, τῶν γνησίων τέκνων τῆς μητρὸς ἡμῶν, τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, οὐ μόνον φροντίζομεν τῆς οἰκονομίας καὶ διοικήσεως τῆς ἐλεηθείσης ἡμῖν παρὰ τοῦ θεοῦ ἡγεμονίας, ἀλλ' οὐχ ἤττον ὑφείλομεν διὰ μελέτης ἔχειν καὶ προϊστασθαι τῆς συστάσεως καὶ παγίας διαμονῆς τῶν σχολείων καὶ διδασκάλων τῶν ὅσοι ζῆλον ἔχουσιν εἰς τὸ πολυπλασιάζειν τὸ τάλαντον καὶ αὐξάνειν τὰ τῆς μαθήσεως, πρὸς δέ γε πανταχοῦ γῆς τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἡμῖν δύναμιν προθυμονύμεθα χεῖρα βοηθείας ὀρέγειν εἰς τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς μαθήσεως χάριν τῆς κοινῆς ὠφελείας. Ὅθεν, ἐπειδὴ ἤδη εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς πολιτείας Σερρῶν οἶκ ὀλίγοι πιστοὶ καὶ εὐλαβεῖς ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἐνυπάρχουσιν ὑστερημένοι σχολείου καὶ διδασκάλου διὰ τὰς καιρικὰς περιστάσεις, εὐλόγως καὶ ἀναγκαίως ἐκρίναμεν συστήσαι κάκει σχολεῖον ἑλληνικῶν μαθημάτων εἰς προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν μαθήσεως τῶν ἐκεῖσε Χριστιανῶν καὶ ἡμετέραν σωτηρίαν. Τούτου χάριν διορίζει ἡ ἡμετέρα αὐθεντεία διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ αὐτῆς χρυσοβούλου διὰ τὴν ἀπαρασάλευτον καὶ αἰώνιον κατάστασιν καὶ σύστασιν τοῦ σχολείου τούτου χορηγεῖσθαι ἀκωλύτως καὶ ἀπροφασίστως ἐξ ἀποφάσεως κατ' ἔτος παρὰ τῆς αὐθεντικῆς καμάρας ἐκ τῶν ἄσπρων τοῦ δισμαρίτου τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Σερρῶν γρόσια τὸν ἀριθμὸν... ἀπὸ τῆς πωλήσεως τοῦ δισμαρίτου, ἅτινα ἄσπρα ἀνὰ χεῖρας δεχόμενος ὁ ἤδη πανερώτατος μητροπολίτης Σερρῶν, ὑπέρτατος καὶ ἔξαρχος πάσης Μακεδονίας κύριος Στέφανος, ἐν Χριστῷ σεβάσιμος ἡμῶν πατήρ καὶ οἱ μετὰ τὴν πανερότητά του διάδοχοι ἀρχιερεῖς τῆς ἐπαρχίας ταύτης, λαμβάνοντες τὰ καθέξῃς σῶρα καὶ ἀνελλιπῆ τά... ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν αὐτοχθόνων καὶ χρησιμωτάτων ἐπιτρόπων τῆς ἀγιωτάτης αὐτῆς μητροπόλεως, ἔχουσι χρέος ἀπαραίτητον ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἐπιστατεῖν τοῦ παρέχεσθαι ἐκ τῶν

ἀσπρων αὐτῶν κατ' ἔτος γροσία : μισθὸς τῷ διδασκάλῳ εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων αὐτοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ ὅπου περισσεύουσιν ἐκ τῶν γροσίων διορίζομεν δίδοσθαι τοῖς ἐπιτρόποις τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως διὰ ἀγορὰν ἐλαίου ἐπὶ τῷ ἀνάπτειν ἀκοιμήτως τὰ κανδήλια τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγιωτάτης αὐτῆς μητροπόλεως, ἐν ἣ δοξολογεῖται καὶ πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων ἐνδόξων μεγάλων μαρτύρων Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος, διὰ πρεσβειῶν τῶν ὁποίων ἀξιωθείημεν τοῦ θεοῦ ἑλέους. Ἀξιούμεν τοίνυν θερμῶς αὐθέντας καὶ ἡγεμόνας εἰς τὸν ὀρθόδοξον τοῦτον θρόνον τῆς αὐθεντείας Οὐγκροβλαχίας μὴ φονῆναι ἐναντίους καὶ ἀντιτείνοντας τῇ ἀγαθοεργίᾳ ταύτῃ τῇ παρά τῆς ἡμετέρας αὐθεντείας διορισθείση διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ χριστιανικοῦ γένους, ἀλλὰ κατὰ τὸ χριστιανικὸν χρέος εἶ μᾶλλον συστήσαι καὶ κατακυρώσαι τὸ παρὸν χρυσόβουλλον εἰς ἀθάνατον μνήμην, ἵνα λάβωσι καὶ αὐτοὶ παρά τοῦ μεγαλοδώρου θεοῦ τὰς οὐρανίους ἀντιμισθίας. Ὅστις δὲ προφασίζόμενος προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις ἢ πλεονεξία καὶ φιλοχρηματία νικώμενος βουλευθείη οἰωδῆται τρόπῳ ἄκρας ἀνευλαβείας καὶ μεγίστης ἀθεοφοβίας παρασαλεῦσαι ἢ ἀναιρέσαι κατὰ τι αὐτὴν τὴν κοινὴν καὶ ψυχοσωτήριον ὠφέλειαν ταύτης τῆς εὐποίας ἡμῶν, ἦντινα μετὰ πολλῆς χριστιανικῆς εὐλαβείας καὶ θερμότητος ζήλου διώρισε καὶ συνέστησεν ἡ ἡμετέρα αὐθεντεία, ὁ τοιοῦτος ὡς χαιρέκακος μισόκαλός τε καὶ ζηλότυπος ἑαυτοῦ, προσέτι καὶ ὡς ἱερόσυλος καὶ ὡς μὴ ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τελείως τὸν φόβον τοῦ δικαιοκρίτου θεοῦ τοῦ ὑψίστου, οὐ μόνον ἔκπτωτος ἔστω τοῦ καταλόγου τῶν χριστιανικωτάτων αὐθεντῶν καὶ ὑπόδικος τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι, ἀλλ' ἔχέτω καὶ τὰς ἀρὰς πάντων τῶν θείων καὶ ἀγίων οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα αὐθεντικά ἐλέη λαμβάνουσι τὴν σύστασιν καὶ ἀσφάλειαν δι' αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων, ἰδοὺ καὶ ἡμεῖς ἀκολουθοῦντες τῇ τοιαύτῃ χριστιανικωτάτῃ συνηθείᾳ ἐπιχειροῦμεν τὸ παρὸν χρυσόβουλλον τῆς ἡμετέρας αὐθεντείας, δηλωτικὸν τῆς δόσεως τῶν γροσίων, καθ' ἕκαστον ἔτος παρὰ τῆς αὐθεντικῆς καμάρας εἰς τὴν μητρόπολιν Σερρών διὰ τὰ ὅσα ἄνωθεν περιέχονται, καὶ ἐπεκυρώθη καὶ ἀπεφάνθη τὸ παρὸν κοινῇ γνώμῃ καὶ συναινέσει τῶν τιμωτάτων καὶ εὐγενεστάτων, πιστοτάτων μεγάλων ἀρχόντων τοῦ διβανίου τῆς ἡμετέρας αὐθεντείας τοῦ ἀρχοντο μεγάλου βορνίκου Ράδουλου Πεποσκάλου, τοῦ μεγά-

γου λογοθέτου Γεωργίου Κρετzulοσκούλου, τοῦ μεγάλου σπαθαρίου Δημητράκη Ῥαμαδάνη, τοῦ μεγάλου βιστιάρη Γρηγορίου στελνίκου Γιαννάκη Στάμον, τοῦ μεγάλου στολνίκου Ματθαίου Κρετzulοσκούλου, τοῦ μεγάλου κομίσου Ἰωάννη Δεδουλεσκούλου, τοῦ μεγάλου σχουτζιάρη Παναγιωτάκη, τοῦ μεγάλου περδάρη Γρηγορίου Γκρετζιάνου, τοῦ μεγάλου πιτάρη Παλλούρη Μυριστάνου, τοῦ βορνίκου Ζεργοβύστου Κωνσταντίνου Κουτζεσκούλου καὶ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου Κωνσταντίνου Βακαρεσκούλου β' λογοθέτου. Γέγονε δὲ τὸ παρὸν χρυσοβούλλον τὸ γ' ἔτος τῆς βασιλείας τῆς ἡμετέρας αὐθεντίας ἐν τῇ Βουκουρεσσίας πολιτείᾳ τοῦ θρόνου ἡμῶν, καὶ ἐγράφη διὰ χειρὸς τοῦ Γέργη Λογοθετζέλου τοῦ αὐθεντικοῦ διβανίου ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου 7209 ἀπὸ δὲ Χριστοῦ γεννήσεως 1698 ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ. Ἀθανάσιος ἐλέω Θεοῦ πατριάρχης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας βεβαιοῖ.

Ἱεροσολύμων ἐλέω Θεοῦ πατριάρχης Χρῦσανθος συνεπιβεβαιοῖ.

X

Σιγιλλιῶδες

διατάξεων αὐθεντικῶν

Φρονήσεως ἄρα ἐντελοῦς καὶ θείου ζήλου πεπληρωμένης ψυχῆς καὶ διανοίας τρόντα ἀπρητισμένης μὴ μόνον εἰς ἔργον καὶ ἔκβασιν ἀγαγεῖν τι τῶν θεοφιλῶς καὶ θεαρέστως ἐξεργασμένων καὶ τετελεσμένων, καὶ μάλιστα τῶν ὅσα εἰς θείους ναοὺς καὶ ἱερὰ καταγῶγια καὶ σεπτὰ τοῦ Κυρίου σκηνώματα ἀναφέρονται καὶ εὐσεβῶς διαπραττόνται εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ διηνεκὲς μνημόσυνον τῶν ὁσίως διαπραξαμένων καὶ ἀνεγειράντων αὐτά, ἀλλὰ προσέτι λόγους προνοητικοῖς καὶ ἔμφρονος κηδεμονίας καὶ τῆς τοῦ μέλλοντος ἀσφαλείας καὶ συντηρήσεως τῶν καλῶς ἐξεργασμένων καὶ ἀνεγερμένων συνετῶς καταστοχάζεται καὶ τῶν συντελούντων ἐπὶ τῇ διαμονῇ τῶν καλῶν καγαθῶν ἔργων τρόποις ἀσφαλῆσι συνθήκαις τε καὶ ὅροις τὸ μόνιμον ἐχούσης καὶ μάλα κήδεσθαι. Καὶ γὰρ κατὰ τὸν εἰπόντα σοφὸν οὐ τὸ κτήσασθαι μόνον εἰς κοινὴν ἀγαθοεργίαν καὶ ὠφέλειαν ἔξαρκεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ καλῶς φυλάττειν τὸ κτηθὲν καὶ διαιωνίζον αὐτὸ ἀπεργάζεσθαι πολλῷ τιμώτερον καὶ μᾶλλον περισπούδαστον. Τῶν γὰρ ἀνθρώπων σπουδασμάτων, καίτοι θεοφιλῶν ὄντων καὶ παρὰ πᾶσιν ἐπαινουμένων, ὁ πανδαμάτωρ χρόνος καὶ αἱ συνεχεῖς τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων ἐξαλλοιώσεις καὶ μεταβολαὶ κατακρατεῖν εἰσώθαι καὶ

πολλάκις μετακινεῖν καὶ μεταφέρειν αὐτὰ εἰς χεῖρονα κατάστασιν καὶ κατὰ μικρὸν ἐκδαπανᾶν καὶ ἀμαυροῦν τὸ ἐξ ἀρχῆς εἰδοποιηθὲν αὐτοῖς κάλλος· οὐ ἔνεκα ἢ τῶν τοιούτων ἐπιδιόρθωσις καὶ ὁ ἔμφρων στοχασμὸς περὶ τῆς εἰς τὸ ἐξῆς αὐτῶν διηνεκοῦς συντηρήσεως τῶν ἐπαινουμένων ἐστὶν ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τὴν ἄκραν φρόνησιν ἐπεικῶς μαρτυρούντων τῶν ἐξ ἀρχῆς διαπραξαμένων αὐτὰ, ἃ καὶ συνιστᾶν ὀφείλομεν καὶ κρατύνειν, ὡς καὶ θεῶ προσφιλῆ καὶ ἀνθρώποις ἐπαινετὰ καθ' ὑπερβολὴν διατελοῦντα.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ ὑψηλότετος καὶ εὐσεβέστατος αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν ἀξιάγαστος πάσης Οὐγκροβλαχίας κύριος κύριος Ἰωάννης Μιχαὴλ Διακοβίτς βοεβόδας, ὁ κατὰ πνεῦμα υἱὸς ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος τῆς ἡμῶν μετριότητος, ζήλω θεῖῳ κεκανημένος καὶ τῇ περὶ τὰ θεῖα εὐλαβείᾳ διακαῶς διεγυγερμένος, ἔφθασε μὲν ἀνοικοδομησαὶ καὶ ἀνεγεῖραι ἐκ βάρων καὶ θεμελίων δύο ἱεράς καὶ σεπτὰς ἐκκλησίας ἐν τῇ αὐθεντείᾳ καὶ τζάρᾳ Μολδοβλαχίας, ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ρωμάνων, τὴν μὲν ἐπ' ὄνοματι τιμωμένην τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως καὶ κειμένην ἐν τῷ παλαιῷ αὐθεντικῷ θρόνῳ τῆς νῦν μητροπόλεως Ρωμάνου, τὴν δὲ ἐπ' ὄνοματι τοῦ προφήτου Σαμουήλ, εὐρισκομένην ἐν Ρωξανίῳ, ἀμφοτέρας περιεχομένας ἐν τῷ τζενούτῳ τῆς Πούτνας, Καδιλικίῳ τουρκιστὶ λεγομένῳ καθ' ὃν καιρὸν ἠλεήθη τὴν αὐθεντείαν ἐκείνην καὶ διεῖπε θεοφιλῶς τὸ ἐκεῖσε χριστώνυμον πλήρωμα, τανῦν δὲ ἀγαθότητα καὶ εὐδοκία τοῦ πανσόφως πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομοῦντος θεοῦ ἐλεηθεὶς τὴν αὐθεντείαν Οὐγκροβλαχίας καὶ μέλλον ἀποδημῆσαι καὶ ἀπελθεῖν εὐτυχῶς εἰς τὸν θεοβράβευτον αὐτὸν θρόνον τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, πρόνοιαν ἀρίστην καὶ σκέψιν ἔμφρονα καὶ στοχασμὸν ἀξιάγαστον θεμένη ἢ αὐτοῦ ὑψηλότης περὶ τῶν δύο τούτων ἐκκλησιῶν, τῶν ἰδίως αὐθεντικοῖς δαπανήμασιν ἀνεγυγερμένων, ὡς εἴρηται, ἐν τῇ αὐθεντείᾳ Μολδοβλαχίας, περὶ τοῦ σώζεσθαι τὰς ἐκκλησίας ταύτας διηνεκῶς ἀνεπηρεάστους καὶ ἀκαταπατήτους παρὰ παντὸς προσώπου καὶ περὶ τοῦ διοικεῖσθαι καὶ διακυβερνᾶσθαι αὐτὰς ὁσίως καὶ θεοφιλῶς καὶ ἐνεργεῖσθαι ἐν αὐταῖς τὰς συνήθεις ἱεροτελεστίας καὶ ἱεροπραξίας ἀνεπιμώμως καὶ ἀνεπαδεῶς κατὰ τὸν παραδεδομένον ἄνωθεν τύπον τῆς Ἐκκλησίας, δεῖν ἔγνω καταστήσαι ἐν αὐταῖς ἐπιστάτην καὶ ἔφορον καὶ οἶονεὶ ποιμένα καὶ ἱεράρχην ἕνα ἐκ τῶν ἀρχιερατικῆ ἀξίᾳ τετιμημένων ἐπὶ τῷ ἐπισκέπτεσθαι καὶ ἔφορᾶν καὶ ποιμαίνειν καὶ

διοικεῖν τὰς αὐτὰς ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς εὐρισκομένους καὶ τὰς ἱερατικὰς ὑπουργίας ἐκτελοῦντας ἀνδρας, ἱερατικῆ ἀξία τετιμημένους, καὶ βίον σεμνότητι κεκοσμημένους, τοιοῦτον δὲ εὐροῦσα ἡ αὐτοῦ ὑψηλότητος τὸν θαυμάσιον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι κῆρ ( ) ἀνδρα ἀρετῇ καὶ βίον σεμνότητι κεκοσμημένον καὶ ἄξιον εἰς τὸ δεῦρα τὴν ἱερατικὴν ἀξίαν καὶ γνωστὸν καὶ μαρτυρούμενον ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, ἠξίωσε τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ὁμήγουριν χειροτονηθῆναι αὐτὸν δι' ἡμετέρας πατριαρχικῆς ἐκδόσεως τό γε νῦν ἔχον ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Οὐγγροβλαχίας εἰς ὄνομα τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Κλαυδιουπόλεως διὰ τὸ συμπαραεῖναι καὶ τὴν αὐτοῦ ὑψηλότητα ἐκεῖσε ἐν τῷ ἀθηντικῷ αὐτοῦ θρόνῳ, καὶ τοῦτον ἠθέλησε καταστήσαι ἐπιστάτην καὶ ἔφορον καὶ διοικητὴν καὶ κυβερνήτην εἰς τὰς ρηθείσας δύο ἐν τῇ αὐθεντικῇ Μολδοβλαχίας κτητορικὰς ἐκκλησίας τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος, ἔχοντα τὴν ἐπιστάσιαν ταύτην ἐφ' ὄρου ζωῆς αὐτοῦ ἀμετακινήτως καὶ ἀπαρασαλεύτως, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτοῦ ἐκλέγεσθαι ἄλλο πρόσωπον διὰ κοινῆς ἐκλογῆς καὶ συναρέσεως καὶ γνώμης τῶν ἐν ταῖς δυοῖς ρηθείσαις ἐκκλησίαις εὐρισκομένων καὶ ἱερουργούντων ἱερωμένων ἀνδρῶν, καὶ τῇ κοινῇ συνάξει τούτων ἀπάντων ἐκλεγόμενον ἀναφέρεσθαι ἀμέσως τὴν ἐκλογὴν ταύτην καὶ ψῆφον τῆς συνάξεως τῶν δύο τούτων ἐκκλησιῶν εἰς τὸν κατὰ καιρὸς Παναγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως καὶ δι' ἐκδόσεως πατριαρχικῆς τῆς αὐτοῦ παναγιότητος χειροτονεῖσθαι τὸν ἐκλεχθέντα εἰς ὄνομα Κλαυδιουπόλεως ἐν τῇ μητροπόλει Μολδοβλαχίας ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ τότε τυχόντος ἀρχιερατεύειν μητροπολίτου, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ διασώζεσθαι τὴν διαδοχὴν τῶν τῷ ὀνόματι τῆς Κλαυδιουπόλεως χειροτονουμένων ἀρχιερέων καὶ ἀποκαθισταμένων εἰς τὴν ἐπιστάσιαν ταύτην τῶν δύο ἐκκλησιῶν ἀείποτε μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ ἐνὸς ἀντικαθισταμένου ἑτέρου κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον. Ἀστυνας ἐκκλησίας ὡς ἰδιοκτήτης ἀφιέρωσε καὶ ἀνέθηκεν ἡ αὐτοῦ θεοσεβεστάτη ὑψηλότης εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς ἀγιώτατον πατριαρχικὸν θρόνον ἐπὶ τῷ εἶναι ἐλευθέρως καὶ αὐτονόμους καὶ τὰ ἴσα ἔχουσας τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας καὶ φιλοτιμίας, ὥστε μένειν πάντῃ ἀσυνδότες, ἀκαταπατήτους καὶ ἀνενοχλήτους τὸ παράπαν καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφειλούσας παρέχειν, οὔτε τῷ ἐπισκόπῳ Ρωμάνου, οὔ ἐν τῇ

ἐπαρχία κείνται αἱ ἐκκλησίαι αὐταί, οὔτε τῷ μητροπολίτῃ Μολδοβλαχίας, οὔτε τῷ οἰκουμηνικῷ θρόνῳ, πρὸς ὃν καὶ μόνον τὴν ἀναφορὰν ἔχουσι διὰ μόνην τὴν ἐπίσκεψιν, προστασίαν καὶ δεφένδευσιν, ἐλευθερίαν τε καὶ ἀσυδοσίαν αὐτῶν, παρ' οὐδενὸς ἄλλου ἀνακρινόμεναι καὶ ἐξεταζόμεναι ἐνοχλούμεναι τε καὶ ἐπηρεαζόμεναι καθ' οἰονδήποτε τρόπον, ὡς πάντῃ ἐλεύθεραι καὶ ἀσύδοτοι, ὁμοῦ μετὰ τῶν συνημμένων αὐταῖς χωρίων καὶ ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις εὐρισκομένων καὶ ἐμπεριεχομένων ἐκκλησιῶν καὶ κτημάτων καὶ μουσειῶν καὶ πραγμάτων αὐτῶν, ὅσα τε νῦν ἔχουσιν ἀφιερωθέντα καὶ δωρηθέντα αὐταῖς ὑπὸ τῆς αὐτοῦ θεοσεβεστάτης ὑψηλότητος δι' ἐκλάμπρων αὐθεντικῶν αὐτοῦ χρυσοβούλλων καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα προσκλήσονται ἢ ἀπὸ φιλοτιμίας τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος ἢ ἀπὸ ἐλεημοσύνης τῶν Χριστιανῶν, μόνου τοῦ προϊσταμένου καὶ ἡγουμενεύοντος ἐν αὐταῖς κατὰ καιροῖς μητροπολίτου Κλαυδιουπόλεως συνάμα τοῖς ἱερουργοῦσι καὶ συνασκουμένοις ἐν αὐταῖς πατράσι καὶ ἱερεῦσιν ἔχοντος τὴν ἐπίσκεψιν καὶ διοίκησιν καὶ προστασίαν τῶν τε ἐκκλησιῶν καὶ τῶν συνημμένων αὐταῖς χωρίων καὶ τῶν ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις διατελούτων ἐκκλησιῶν, ὡς εἴρηται, καὶ πραγμάτων καὶ μνημείων, μηδενὸς ἄλλου τὸ πρῶτον ἀναμεινυμένου ἐν αὐταῖς, ὡς παντελεῖ ἐλευθερία καὶ ἀσυδοσία τετιμημέναις κατὰ τὴν διάταξιν καὶ τὸν διορισμὸν τῆς αὐτοῦ θεοσεβεστάτης ὑψηλότητος, ὡς τὰ νόμιμα καὶ δίκαια τῆς κτητορικῆς ἀξίας πλουτούσης. Οἱ δὲ ἐν αὐταῖς διατελοῦντες καὶ λειτουργοῦντες ἱερεῖς ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀρχιερατικῶς αὐτῶν προϊσταμένου Κλαυδιουπόλεως ὀφείλουσι κατὰ χρέος ἀπαραίτητον μνημονεύειν διηνεκῶς ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις τοῦ τε αὐθεντικοῦ ὀνόματος τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος ὡς κτήτορος καὶ τῶν ἐκλάμπρων γονέων καὶ συγγενῶν τῆς ὑατοῦ ὑψηλότητος, ἔτι δὲ καὶ πάντων τῶν κατὰ καιροὺς χρηματισάντων αὐθεντῶν καὶ ἡγεμόνων καὶ ταῖς δυσὶν ἐκλαμπροτάταις αὐθεντείαις, τῇ τε Μολδοβλαχίᾳ καὶ τῇ Οὐγγροβλαχίᾳ, πρὸς δὲ τούτοις μνημονεύειν ἀπαραιτήτως καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ἡμῶν ὀνόματος, ὡς ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ δεφέντευσιν τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ οἰκουμηνικοῦ θρόνου τελοῦντες. Ἐπι δὲ καὶ οἱ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις διατελοῦντες καὶ ἱερουργοῦντες ἱερεῖς τῶν ὑποκειμένων καὶ συνημμένων ταῖς δυσὶ ταύταις ἐκκλησίαις καὶ τῶν λοιπῶν εὐρισκομένων ἐν αὐτοῖς τοῖς χωρίοις ἐκκλησιῶν καὶ μουσειῶν ὀφείλουσι μνημονεύειν ἐν

πρώτοις τοῦ τε πατριαρχικοῦ ἡμῶν ὀνόματος, ὡς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ θρόνου τελούντες, ἀκολουθῶς δὲ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχιερατικῶς προϊσταμένου ἐν ταῖς δυοῖν ἐκκλησίαις ἱερωτάτου μητροπολίτου Κλαυδιουπόλεως, ὡς προεστῶτος καὶ ποιμένος καὶ δεσποτοῦ αὐτῶν. Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος Κλαυδιουπόλεως ἔχη τὴν στίαν καὶ καθέδραν καὶ τάξιν αὐτοῦ ἐν ταῖς ἀρχιερατικαῖς συνελεύσεσι ταῖς τελουμέναις ἐν τῇ μητροπόλει Μολδοβλαχίας, μετὰ τὸν μητροπολίτην Μολδοβλαχίας προτιμώμενος τῶν λοιπῶν ἀπάντων τῶν ἐν τῇ αὐθεντεῖα ταύτῃ διατριβόντων καὶ κατοικούντων διὰ παντὸς ἀρχιερατικῶν προσώπων ἐκτὸς μόνου τοῦ εἶποτε κατὰ τινα χρεῖαν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἐξαρχικῶς ἀποστελλομένου παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀρχιερατικοῦ ἀξιωματικοῦ προσώπου, ὅπερ καὶ μόνον ὀφείλει προτιμᾶσθαι τοῦ ρηθέντος Κλαυδιουπόλεως· τοὺς δὲ λοιποὺς πάντας τῶν ἐκεῖσε διατριβόντων ἀρχιερεῖς τετάχθαι καὶ καθέζεσθαι μετὰ τὸν μητροπολίτην τοῦτον Κλαυδιουπόλεως.

Τούτους πάντας τοὺς ἐκτεθέντας ὅρους καὶ τὰς συνθήκας ἀξιώσει αὐθεντικῇ τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος γενομένου ἀποδεξαμένη εὐμενῶς ἢ ἡμῶν μετριότης συνάμα τῇ περὶ αὐτὴν ἱερᾷ τῶν συναδελφῶν ἀρχιερέων συνόδῳ ἐπεκύρωσε καὶ ἐπεβεβαίωσε κοινῇ καὶ συνοδικῇ διαγνώσει ὡς εὐλόγους καὶ δικαίας νομίμους τε καὶ κανονικὰς καὶ πρὸς σύστασιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν δύο τούτων κτητορικῶν ἐκκλησιῶν ἀφορώσας. Καὶ δὴ, γράφοντες γνώμη καὶ συναινέσει τῶν μακαριωτάτων καὶ ἀγιωτάτων πατριαρχῶν, τοῦ τε Ἀλεξανδρείας κυρίου κῦρ Ματθαίου καὶ Ἀντιοχείας κυρίου κῦρ Σιλβέστρου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων κυρίου κῦρ Παρθενίου, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν περιποθητῶν, ἀποφαινόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα οἱ ἀνωτέρω ῥητῶς καὶ ὀνομαστί καὶ κατ' εἶδος ἐκτεθέντες διορισμοὶ καὶ αἱ συνθήκαι περὶ τε τῆς ἐλευθερίας καὶ παντελοῦς ἀσυδοσίας τῶν εἰρημένων δύο ἀγίων κτητορικῶν ἐκκλησιῶν τῆς αὐτοῦ θεοσεβεστάτης ὑψηλότητος, τῶν κειμένων ἐν τῇ αὐθεντεῖα Μολδοβλαχίας κατὰ τὴν ἐπισκοπὴν Ρωμάνου, ὁμοῦ μετὰ τῶν συνημμένων καὶ ἀφιερωμένων αὐταῖς χωρίων καὶ ἐκκλησιῶν αὐτῶν καὶ κτημάτων καὶ μουσικῶν ἔχωσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν βεβαίαν καὶ ἀμετάθετον εἰς αἰῶνα τὸν

ἅπαντα καὶ ὑπάρχωσι τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ διαφένδουσιν τοῦ καθ' ἡμᾶς κτλ., κατ' ἰσοτιμίαν καὶ φιλοτιμίαν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας γνωριζόμενα καὶ μόνον εἰς τὸν οἰκογενετικὸν θρόνον τὴν ἀναφορὰν ἔχουσα, παρ' οὐδενὸς ἑτέρου προσώπου ἀναγνωριζόμενα καὶ θεωρούμενα κατὰ τὴν τάξιν καὶ ἀξίαν τῆς σταυροπηγιακῆς φιλοτιμίας καὶ διὰ γωσιν ἐν παντελεὶ ἐλευθερία καὶ ἀσυνδοσία μηδεμίαν ἔξουσίαν ἔχόντων κατ' αὐτῶν οὔτε τοῦ μητροπολίτου Μολδοβλαχίας, οὔτε τοῦ ἐπισκόπου Ρωμάνου, οὔτε ἄλλου τινὸς τὸ παρόντι, μνημονευομένου μόνον τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἐν αὐταῖς καὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἐμπροσθεχομέναις ἐν τοῖς χωρίοις τοῖς ὑποκειμένοις ἐν ταῖς δυσὶν ἐκκλησίαις ταύταις διὰ τὴν φιλοτιμίαν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας ἐν ἀσυνδοσίᾳ παντελεὶ ὡσαύτως δὲ ἔχειν τὸ κῆρος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸν γεγονότα διορισμὸν περὶ τοῦ προστατεῦν καὶ ἡγουμενεῦν ὀφείλοντος ἐν αὐταῖς ἱερωτάτου μητροπολίτου Κλαυδιουπόλεως, τοῦ τε ἤδη χειροτονηθέντος καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτοῦ διαδεχομένων τὴν προστασίαν καὶ ἡγουμενεῖαν ἐν αὐταῖς κατὰ διαδοχὴν ἐπὶ τῷ αὐτῷ ὀνόματι Κλαυδιουπόλεως, ὀφειλόντων χειτονεῖσθαι εἰς τὸ ἕξῃς παρὰ τοῦ μητροπολίτου Μολδοβλαχίας διὰ πατριαρχικῆς ἐκδόσεως ἐπὶ τῇ δοθείσῃ αὐταῖς φιλοτιμίᾳ τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας καὶ ἐλευθερίας, ἔχόντων χρέος ἀπαραίτητον τῶν ἐν αὐταῖς ἱερέων μνημονεῦν ἀενάως τοῦ τε αὐθεντικοῦ ὀνόματος τῆς αὐτοῦ ὑψηλότητος καὶ τῶν γονέων καὶ προγόνων αὐτοῦ καὶ τῶν κατὰ καροὺς χρηματισάντων εὐσεβεστάτων αὐθεντῶν Μολδοβλαχίας τε καὶ Οὐγγροβλαχίας, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὡς ἀνωτέρω εἰς πλάτος ἐκτέθειται φιλοτιμηθέντα προνόμια ταῖς αὐταῖς δυσὶν ἐκκλησίαις μένωσιν ἐς αἰὶ ἀπαρασάλευτα δι' ὅλου καὶ ἀμετακίνητα καθὼς ἐν τῷ παρόντι διωρίσθησαν καὶ διευτυπώθησαν. Ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τολμήσῃ πώποτε διασεῖσαι καὶ ταράξαι τι τῶν ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἀποφανθέντων καὶ κυρωθέντων καὶ θελήσῃ ἐπαγαγεῖν ἐπήρειάν τινα καὶ ἐνόχλησιν καὶ ἀπαίτησιν καὶ καταδυναστείαν ταῖς ῥηθείσας δύο κτητορικαῖς ἐκκλησίαις, ὁ τοιοῦτος κτλ.

Καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθὲν κἂν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐδόθη τῷ ἀρχιερατικῶς

προϊσταμένῳ ἐν ταῖς ρηθείαις δυνάμει ἐκκλησιαστικῆς καὶ τοῖς ἐπισκεπτο-
μένοις αὐτὰς ἱερωμένοις ἀνδράσι.

Ἐν ἔτει σωτηρίου α. π. ξγϞ.

Σχολίου σιγίλλιδες

Οὐδὲν οἷτως ἰσχυρόν, οὐδ' ἀνύσιμόν τε καὶ τελειουργόν ὡς τῶν
καλῶν ἔρος καὶ κατὰ θεὸν προσπάθεια καὶ ὁρμὴ τῶν ἐπ' αὐτὰ φερο-
μένων· ἐνδίδωσι γὰρ αὐτῇ καὶ ὑποχωρεῖ πᾶν τὸ ἀντιβαῖνον ἐπιούσῃ
καὶ ἀπαντᾷ λειᾷ τὴ καὶ εὐμερῇ πάντα καὶ κρεῖττω ἐλπίδος τε καὶ
ἐφάσεως, καὶ ἄλλως ἀπότομα καὶ τραχέα, καὶ τῆς ἀνεπιχειρήτα τύχῃ
ὄντα καὶ πάμπαν ἀπεγνωσμένα. Γίγνεται μὲν οὖν ταῦθ' οἷτω καὶ κατορ-
θούται καὶ εὐτυχεῖται, ῥέκτης δὲ καὶ ποιητῆς τῶν τοιοῦτων προηγουμέ-
νως ἐστὶν αὐτὸς ὁ θεός, τοσοῦτον μεταδίδως τῶν ἔργων τοῖς μεσο-
λαβοῦσι καὶ ἐφραστῶσιν, ὅσον δι' αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ δι' ἑτέρων πεπρά-
χθαι. Πόσοι μὲν γὰρ ἐξέπεσον, καίτοι προᾶξις ἀνελόμενοι χρηστὰς
καὶ καλὰς, πόσοι δὲ μικροῖς τιμῶν ἐπιχειρήσαντες τοῦ τέλους διή-
μαρτον; Ἦδη δὲ τινες καὶ μείζω ἔβλαψαν ὄν ἴθοντο ὠφελήσειν, ὡς
τοῦ θεοῦ σφίσι ἀπόντος, μηδὲ τὴν προᾶξιν συνελευθύνοντος. Ἀμέ-
λει καὶ χάρις αὕτη παρὰ θεοῦ ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀγαθοῦ τινος
περαιτέρω ἐπιγεγράφθαι. Ὡςπεροῦν ὁργὴ τε καὶ νέμεσις ἀλάστορι καὶ
λυμεῶν τῶν ἄλλων γενέσθαι, ὡς ἂν τοῦ μὲν τῷ διαβόλῳ, τοῦ δὲ
τῷ θεῷ υἰοθετουμένου. Προᾶξιν δὲ τῆς περὶ τὰ μουσεῖα καὶ τοῖς ἐν
αὐτοῖς τροφίμοις σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας, ἣν δὴ νῦν γε κατεβαλόμε-
θα, θαυμάσαι μὲν ἂν τις ἔχοι λέγειν σπουδαιότεραν ἢ λαμπροτέραν
ἢ μᾶλλον ἡμῖν προσήκουσαν ἢ μᾶλλον θεῷ κεχαρισμένην. Ὅπου
γὰρ αὐτὸν ἰδιωτικαῖς πού ἀφραστᾶναι πιστεύομεν, πῶς ἂν τῆς πασῶν
κοινώφελεστάτης ἀπογινώσκοιμεν; Καὶ μὴν ἡ ἔκβασις αὐτῆ καὶ τὸ
τάχος τοῦ τέλους μαρτύριόν ἐστιν ἐναργὲς τοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν σὺν
θεῷ ἐπιχειρεῖσθαι. Ὅμοῦ γὰρ εἰς νοῦν ἐνεβαλόμεθα τὰ τοῦ σχο-
λείου, καὶ πᾶσα ἡ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόν-
των ὁμήγουρις ὁμονοοῦσα συνέπνει τὴν τε χορηγίαν ὁπόθεν πορισθεῖη
καὶ ὅπως οὕτω διεσκοπούμεθα, καὶ πάντες ὡσπερ ἐκ συνδήματος
ὁμοθυμαδὸν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν ἐξεβόησαν φθάσαντες, καί, ἵνα μὴ

μακροηγοῦμεν, ἐν ὧρας βραχεῖ μορῶν τάξαντες κοινῇ καὶ ὀρίσαντες τὸ κατ' ἀξίαν ἐκάστω καὶ δυνάμιν ἀποχοῶσαν ὡς γ' ἐκ τῶν παρόντων τὴν σύνταξιν μαθητῶσιν τε καὶ διδασκούςιν ἐπρυτανευσάμεθα. Εὐλόγως οὖν ἐκ τούτων ἂν τις περὶ τοῦ ἔργου τούτου λογίζοιτο ὡς ὄντος μὴ μόνον αὐτοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ θεῖως ἐξεργασμένου.

Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ χρόνον ἀνῆλθαν λάθη βασκανία δαίμονος μαρανθὲν καὶ γενόμενον ἀρδὴν ἐξίτηλον, ἔγνωμεν καθάπερ ἀρδεΐαν αὐτῷ παρακαταστήσαι διὰ τοῦδε τοῦ γραμματος τοῖς μεθ' ἡμᾶς τὴν διαδοχὴν κατὰ τὸ προζῆλον ἐποχετεύσαντες, ἅμα μὲν τῷ πράγματι βεβαιότητα καὶ διαμονὴν μηχανώμενοι, ἅμα δὲ οὐδ' ἀρπάζοντες αὐτοὶ τὰγαθὸν καὶ τὴν φιλοτιμίαν φιλαύτως ἐξαίρετον νοσοφιζόμενοι, ἀλλὰ κἀκείνους οὐδὲν ἦττον κοινωνοὺς προσαιρούμενοι. Τοῦ γὰρ καλοῦ οὐ μόνον ὁ κατάρξας εὐδοκίμει παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλὰ διὴ καὶ ὁ παραλαβὼν οὐδὲν ἦττον καὶ φυλάξας, ὡσπερ ἀμέλει καὶ προσκρούει τὰ ἴσα ὁ ἀθετήσας καὶ καταλύσας. Ἔστι δὲ ἄ νῦν ὠρίσαμεν καὶ διατάξαμεθα ταῦτα·

α' Τὸν ἀεὶ πατριαρχεύοντα καὶ τοὺς ἀεὶ ἀρχιερατεύοντας ὑπὸ τὸν καθ' ἡμᾶς κτλ. συντελεῖν καὶ συνεισφέρειν κατὰ τὸ ἔτος ἕκαστον τὴν διωρισμένην τούτων ἐκάστω χρηματικὴν ποσότητα κατὰ τὸ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν κατάστιχον, καὶ προσέτι χορηγεῖσθαι κατ' ἔτος καὶ δίδοσθαι παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τοῖς καθηστώσιν ἐπιτρόποις τοῦ σχολείου γρόσια 750. Ἐὰν δὲ τις τῶν ἀρχιερέων ἀντιβαίῃη, ἔνοχον εἶναι καὶ ὑπεύθυνον ἐκκλησιαστικῇ παιδείᾳ.

β' Διδασκάλους καθηστώσιν τέσσαρας, ἕνα μὲν τῶν φιλοσοφικῶν, ἕνα δὲ τῶν μαθηματικῶν καὶ δύο τῶν γραμματικῶν, πρῶτον καὶ δεύτερον, τῶν πρωτοπέιρων χάριν· τοὺς δὲ μισθοὺς τούτοις ὑπάρχειν καθ' ἕκαστον ὅσους ἂν τὸν ἀριθμὸν οἱ τοῦ σχολείου ἐπίτροποι δοκμάσωσι κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον.

γ' Τοῖς μαθηταῖς ὑπάρχειν σύνταξιν καὶ χορηγίαν πρὸς τὸ τοῖς ἐπιτρόποις δοκοῦν μὴ μόνον εἰσάγεσθαι μηδὲ ἐγγράφεσθαι εἰς ταύτην μηδένα, μήτε πρὸς χάριν, μήτε κατ' ἀξίωσιν καὶ μεσιτείαν τινός, μητ' ἄλλως πῶς μηδαμῶς, ὅτι μὴ γνώμη καὶ δοκιμασία τῶν διδασκάλων, ἐν φόβῳ θεοῦ ὑπισχνουμένων ἅμα τῶν ἐγγραφομένων μαθητῶν ἢ μὴν παραμενεῖν διὰ τέλους καὶ διὰ πάντων ἐλεύσεσθαι τῶν μαθημάτων, γραμματικῶν τε καὶ φιλοσοφικῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ

διδόντων τοῖς ἐπιτρόποις αὐτογράφα γράμματα, ὡς εἴ τις μεταξὺ πρὸς ἄλλον βίον ἐκνεύσειεν ἢ ἄλλως οἴχεσθαι που βουλευθείη, τοῖς ἐπιτρόποις τοῦ σχολείου λόγον ὑπέχειν.

δ'. Εἰς τὴν ἐπιστάσιαν ἀπάντων ταυτωνὶ καὶ διοίκησιν ἐφεστάναι ἐπιτρόπους καὶ ἐφόρους καὶ διοικητάς, τοὺς μὲν ἐκ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων, τοὺς δὲ ἐκ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων, οἵτινες ὀφείλουσιν ἀπαραιτήτως πράττειν καὶ συλλέγειν τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων συνεισφορὰν ὅσα ἔτη κατὰ τὸ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν περὶ ταύτης κατάστιχον πρὸς τοῖς ἐκ τοῦ κοινοῦ, ἐκ δὲ τούτου τοὺς τε μισθοὺς μαθητιῶσι τε καὶ διδασκάλοις τελεῖν, ὅσους τε καὶ ὅπως καὶ ὁπότε τοῦ ἔτους δοκιμάσωσι, καὶ τὰ ἄλλα καλῶς ἐφορᾶν καὶ διέπειν ἐν φόβῳ θεοῦ ὅσα φέρεται καὶ συντελεῖ τοῖς περὶ τὰ σχολεῖα εἰς αὐξήσιν καὶ βελτίωσιν· διοικεῖν δὲ ταῦτα καὶ πράττειν εἰς ἐναντιὸν ἀπολογιζομένους ἅμα περὶ ὧν διωκηκότες τύχοιεν, μετ' ἐναντιὸν ἐπιτρόπων ὑπομενόντων ἢ τῶν αὐτῶν ἢ καὶ ἑτέρων, εἰ δόξειε τοῖς ἀρχιερεῦσι τε καὶ ἀρχουσιν, ἀποδεικνυμένων. Ἀνθ' ὅτου καὶ κατεστήσαμεν νυνὶ τοὺςδε πρώτους, ἐκ μὲν τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα, ἐκ δὲ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων τὸν καὶ τόν.

Ταῦτα οὖν ὄρισαντες καὶ καταστησάμενοι χάριν εὐκοσμίας, εὐσημψύνης τε καὶ εὐπρεπείας τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ κτλ. καὶ μεγίστης ὀφελείας καὶ καταρτίσεως κοινῆς ξύμπαντος τοῦ γένους ἡμῶν, γράφοντες ἀποφανόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς, ἵνα ὁ ἐς αἰεὶ πατριαρχεύων καὶ οἱ αἰεὶ ἀρχιερατεύοντες ὑπὸ τὸν καθ' ἡμᾶς πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἕκαστος καθ' ἕκαστον ἐναντιὸν ἐπιδιδῶ καὶ συντελῆ τὴν ἐν αὐτῷ διατεταγμένην εἰσφορὰν περὶ τοῦ σχολείου κατὰ τὸ πατριαρχικὸν συνοδικὸν κατάστιχον, χορηγοῦμένων καὶ τοῦ κοινοῦ προσέτι τῶν 750 γροσίων, τῶν διδασκάλων τε καὶ μαθητῶν ἕκαστος νέμῃται καὶ λαμβάνῃ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ τῆς συντάξεως κατὰ τὸ τοῖς ἐπιτρόποις δοκοῦν, ἐφ' οἷς ὄριστα περὶ τῶν μισθῶν ἀνωτέρω, τῷ τε διὰ πάντων ἦκειν τῶν μαθημάτων καὶ τῷ μὴ ἄνευ τῶν ἐπιτρόπων πρὸς ἄλλο τι τρέπεσθαι καὶ τῷ παρὰ γνώμην τῶν διδασκάλων εἰς τὴν σύνταξιν μὴ εἰσέρχεσθαι. Ἐτῶν δὲ ἐπιτρόπων οἷ τε κατασταθέντες νῦν καὶ οἱ αἰεὶ καθιστάμενοι ὑπάρχωσιν ἐφοροὶ καὶ διοικηταὶ εἰς τε τὸ πράττειν καὶ συλλέγειν τὰ παρὰ τῶν ἀρχιερέων πρὸς τοῖς ἐκ τοῦ κοινοῦ καὶ εἰς τὸ τελεῖν καὶ διανέμειν διδασκάλους τε καὶ μαθηταῖς μισθοὺς τοῖς προσήκοντας κατὰ τοὺς ἰκνουμένους

καιροῖς καὶ τὰ ἄλλα διοικεῖν καθαρῶς ἐν φόβῳ θεοῦ, μίτε πρὸς χάριν, πρὸς ἄλλο τι τῶν ἀνθρωπίνων τὴν ἐπιστάσιαν μίτε ποιούμενοι τοῦ σχολείου.

Τούτων οὖν οὕτως ὁρισμένων καὶ τεταγμένων, οἱ μὲν ἐπικυρώσαντες ταῦτα καὶ βέβαια φυλάξαντες, εἴεν εὐλογημένοι παρὰ πατρός, υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος καὶ κληρονόμοι τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας· ὅς δ' ἂν τόλμησῃ ἐφ' οἰαδήποτε προφάσει διασεῖσαι καὶ ἀνελεῖν τὴν βελτίστην ταύτην καὶ ἀρίστην περὶ παιδείας διάταξιν καὶ εὐνομίαν τοῦ γένους ἡμῶν, ὡς ἀντικρὺς ἀσεβῆς καὶ ἄθεος, ὡς χριστιανισμοῦ μηδόλως μετέχων, ὡς ἐχθρὸς τῆς ἀρετῆς καὶ κοινὸς τοῦ ἡμετέρου γένους πολέμιος, ὡς βάρβαρος καὶ μισόκαλος, ἀφωρισμένος. Τούτοις δ' οὖν εἴθε μὴ γένοιτο μηδὲ εἰς ἔνοχος, ἀλλὰ πάντων τῶν ἐναντίων ταύτοις κληρονόμος πᾶς τις καὶ μέτοχος, μενόντων δηλαδὴ τῶν περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικοῦ σχολείου θεσμῶν καὶ ὄρων τῶνδε κυρίων καὶ ἐνεργῶν καὶ ἀπαρασαλεύτων. Ἐφ' οἷς ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν συνοδικὸν ἡμέτερον σιγλιλιῶδες γράμμα ἐν μεμβράνῃ ἐγγεγραμμένον κἂν τῷ κώδικι τοῦ καθ' ἡμᾶς θρόνου καταστροφῆν ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψνθ.